

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Koltzsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELELET

ESZÉK-POLITIKAI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — 60
Egy szám ára, pályaud-
varon és vidéken is, 3 lei
Bukarestben — 350

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 20 ck
Egy szám — 120 ck

Cluj-Koltzsvár — VI. évfolyam, 92. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Szivan 1. — 1923. június 14. Csütörtök

Missis Ethel Snowden

írta Marton Ernő

Röstellve valloam be, egy német ujság ha-
sábjaiban találkoztam először Snowden asszonnyal,
abból az alkalmából, hogy levelet irt barátjának,
Zuckermandel Berta kisasszonynak Bécsbe.
Egyedül az én hibám, hogy ez volt első talál-
kozásom vele, illetet volna ismernem őt, mert
ami Snowden asszonyt illeti, eleget harcolt éle-
tében az igazságért, hogy minden jó ember meg-
ismerje és megszeresse. Aldom a véletlent, amely
utamba hozta, hiszen oly ritka szerenose a ha-
zugságoktól hangos mai Európában emberre
bukkanni, aki felülmagasodva hiúságokon és elő-
ítéleteken, az igazságot, egyedül az igazságot
keresi, csöndben, az apostolok hitével és szívós-
ságával. Ahogy figyelem gyöngéd, barátnői kéz-
zél megrajzolt portréját, egy másik angol nagy-
asszony képe száll föl emlékezetemben, Mary-
Ann Evans-é, aki vagy száz évnek előtte az
igazságkeresés útján szintén eljutott oda, ahova
ma Snowden asszony: a zsidósághoz. Mary-Ann
Evans, aki George Elliot néven jelentős egyé-
nisége volt a múlt század angol irodalmának,
Daniel Deronda című híres regényében előre
megálmodta Herzl álmát, a nemzeti tudatában
újajszült zsidóságot, amint elindul visszazere-
ezni hazáját, Palesztinát. Ez a regény, amely
csak egy emberöltővel megjelenése után vált
híressé az egész világon, mintegy bevezetője és
őszönzője volt a később fellobbant reneszánsz-
mozgalomnak. George Elliot neve ezzel a könyv-
vel belekerült a zsidó történelembe és úgy ér-
zem, egy másik könyv íródik most angolföldön,
amelynek szerzője szintén kopogtat történelmünk
kapuján: Missis Ethel Snowden. Még csak rö-
vid levél van előttünk, de ez már jelzi, hogy
készül, utban van a könyv, amely új valóság-
okat fog a világ elé tárni a zsidó népről és
Palesztináról.

Hogyan jutott el Snowden asszony, az an-
gol munkáspárti képviselő felesége a zsidósá-
hoz, Palesztinához? Az emberiség jövő útját
kereste, a szabadságot, a nyomor és gyűlölet
mai fertőjéből. Hajthatatlanul, makacsul kereste
az igazságot. A háboru alatt élesen szembefor-
dult az angol munkáspárttal, amelynek ma is
vezető tagja, mert az gerinctelenül behódolt a
a kormány háborus politikájának. Bejárta a
forrongó Irországot és egy könnyes, véres könyv-
ben olvasta a kormány fejére Anglia bűneit.
Azután elment Oroszországba, megfigyelni az új
gazdasági világrend kialakulását. A Labour
Party megbízásából látogatta meg a szovjetet.
Nem volt meglepődve azzal, amit látott és
volt bátorsága a legvadabb terror idején Moszk-
vában a bolsevik vezérkar szemébe megmon-
dani, hogy visszautasítja a bolsevizmust. Innen
tovább ment. Akik ma az emberiség jövőjéről
akarják a fátyolt föllebbenteni, két országot
látogatnak meg, Oroszországot és Palesztinát.
Az egyik helyen a gazdasági igazságtalanságot
próbálják gyógyítani, a másik helyen a nem-
zeti igazságtalanságot. Hallatlan erőfeszítése
a meghurcolt emberiségnek mindakettő, iszonyu
kísérlet az étellel a tisztább jövő megmentésé-
ért. Snowden asszony is Palesztinába utazott
Oroszországból. Hogy mit látott, mit tapasztalt
ott, még nem tudjuk pontosan. Sem interjú
nem adott, sem ujságoikket nem irt utjáról.
Könyvben fogja közölni impresszióit. Csak egy
rövid levelet küldött barátnőjének, Zuckermandel

Bertának Bécsbe és az ő jóvoltából tudjuk meg,
hogy Snowden asszony éles szeme Palesztina
mai zürzavarából is kihámozta a valót.

„Azzal a meggyőződéssel térek vissza
Angliába — írja többek között, — hogy az Ang-
lia által képviselt mandátumpolitika egyedül
helyes és támogatásra érdemes. A zsidók ország-
építő munkájára a legnagyobb reménységgel kell
néznünk. Személyes tapasztalataim alapján állí-
tom, hogy az arabok ellenzéki magatartása tel-
jesen jogosulatlan. Beutaztam az egész orszá-
got, órákhosszat beszélgettem beduin arabokkal
szellős sátraikban, beszélgettem kötörö zsidó
chalucokkal forró országutakon és lelkes harcosa
lettem az angol mandátum politikának. A zsidó-
ellenes agitációt nem a mohamedánok, hanem
a keresztény minoritás folytatja. Leszögezhetem,
hogy a zsidók és arabok között megvalósítható
a kiegyensúlyozás politikája. Tudja kedves ba-
rátnóm, miben rejlik a tulajdonképpeni veszély?
Nem abban, hogy a zsidók elárasztják az or-
szágot, hogy a zsidó töke és szervezőképesség
tért hódít. *Epen ellenközleg, abban van a veszély,
hogy a világon mindenütt élő befolyásos zsidó-
hitű emberek nem mutatnak elég érdeklődést a
Palesztina-probléma iránt és sorsára bízzák azt.*
Mert amire Palesztinában szükség van: töke,
vállalkozási kedv és önfeláldozó kollektív szel-
lem. Ha a zsidóság európai reprezentásai tevé-
kenyen fognak közreműködni a kolonizációs
munka fejlesztésében, akkor Palesztina nemcsak
a zsidóságnak, de az egész emberiségnek fel-
mérhetetlen hasznára lesz. *Nem az araboktól
függ Palesztina jövője, de egyes-egyedül az euro-
pai zsidó töke áldozatkészségétől.*”

Az emberiség útját keresve, Snowden
asszony eljutott oda, ahonnan az emberiség ta-
nítása egykor kiindult, a próféták és megváltók
csodákkal teljes földjére, ahol most ifjú zsidók
vivják harcukat a leggyötrelmesebb valóságok-
kal. Aki még eddig közöttük járt, szorongó
boldogsággal érezte feje fölött egy keletkező új
társadalmi rend szárnycsattogását. Mindenki
megsejtette, hogy a kötörö, moesarat szárító
chaluc munkájából az új ember ábrázata szépül
a világ felé, aki elindul, hogy utat mutasson az
utalanoknak. Nem holt szavakba zárt progra-
mokkal, nem kábitó jelszavakkal és ködös tá-
volban megcsillogtatott utópiákkal, de az egy-
szerű, szent, hétköznapi étellel, amelynek tar-
talma és értelme a közösségben és közösségért
folytatott munka.

Am Snowden asszony ennél többet látott
meg. Meglátta nemcsak azt, hogy új fényugár
van támadóban az emberiség sötétülő horizont-
ján, de azt is, hogy ez a derengés *veszélyben
van.* Elnyomja, visszatartja a hűvös részvétlen-
ség, amely Európából száll feléje. Nem az ara-
bok féltékeny nacionalizmusa és ellenállása ve-
szélyezteti a zsidó építőmunkát Palesztinában,
hanem a világon élő zsidóság nemtörődömsége
és rövidlátó szűkkeblősége. Nem érzik a vállukra
hulló történelmi feladat nagyságát és siketül
térnek ki a nagy parancs elől. Snowden asszony,
aki elindult megkeresni az igazságot, nem elég-
szik meg ezzel és beleharsog a siket fülekbe:
Eszméljetek! A levele már hangos panasz a
zsidóság ellen, pedig a könyv még csak ezután
jön. Nem az első eset a zsidó nép életútján,
hogy idegen táborból érkezik feléje a figyel-

meztetés. Snowden asszony sem belülről nézi a
zsidó problémát s amikor szót emel Palesztináért,
nem hajtják azok a kényszerek, amelyek ne-
künk parancsolnak. Nem érzi maga fölött a
hazátlanság és üldözés átkát és a népi kulturából
való kivetkőzöttség ferdességét. A világproblé-
mák egyetemességébe helyezi a zsidó Paleszti-
nát s csak azt vizsgálja, milyen előnye fakad-
hat belőle az egész emberiség haladásának és
boldogságának? És a próféták földjéről dus
igenekkel tért haza. Járv a az ősi emlékekkel
népes tájakon, a biblia tiszta lehellete csapta
meg. Maga előtt látta az új nacionalizmust, amely
megtisztult az európai nacionalizmusok gyűlö-
kődő, elnyomó és elzárkózó salakjától és ledesz-
tillálását annak, *ami a nacionalizmusban ereden-
dően emberi és örök.* Es látta a munkát, amely
megszabadult a kizsákmányolás ördögétől és
megnemesedett. A biblia tettévállását érezte
maga körül és Európára gondolt, a pogányságra
visszasüllyedő Európára, amelynek, jaj, ismét
bibliára volna szüksége, új bibliára, aki ta-
nítsa, vezesse. És ki adhatná vissza az eszmé-
nyeitől megrabolt emberiségnek a bibliát, ha
nem az ősi földjére visszatérő zsidó nép, amely
egyszer már odaadta bibliáját a világnak? Lát-
ván a Jezreel völgyében dolgozó zsidó parasz-
tokat, felcsillan benne a reménység, hogy meg-
talált valamit abból, amit keresett, de aztán
felriog a félelem, veszélyben a nagy nekilendü-
lés! A zsidóság nem teljesíti eléggé történelmi
kötelességét s a zsidó töke elfordítja fejét a
heroszi kísérlettől. A világosan látó Snowden
asszony esodálkozva torpan meg az érthetetlen
jelenség előtt és elküldi üzenetét a még mindig
tévélygő népek: Cselekedjete, amíg nem késő!
Az emberiség rátok figyel és vár!

Vajon megérti a zsidóság a nagy angol asz-
szony üzenetét? Megérti-e, hogy most már nem-
csak önmagával, de az emberiséggel szemben is
kötelessége felépíteni Palesztinát? Vajon lesz-e
elegendő lázító erő Snowden asszony szavaiban,
hogy felrzza tétlenségéből a zsidó töket és aka-
ratot? Ahogy szédülő fejem fölött sorsdöntő
kérdéseink összecsapnak, ismét hallom a másik
bibliás angol szavát, ama Dávid Lloyd George-ét,
aki Sanremóban, a mandátum elfogadása után,
amikor a cionista delegáció köszönetet akart
mondani az angol népek nagylelkű segítségé-
ért, ezt válaszolta:

— Nekünk nem jár köszönet ezért. Az
angol nép a biblia parancsát teljesítette, amikor
visszaadta Önöknek hazájukat, teljesítsék most
már Önök is a biblia parancsát és építsék fel
Palesztinát.

Vissza a 48-as politikához

Budapest, július 13. Daruváry külügyminisz-
ter a parlament tegnapi ülésén kiegészítő nyilatko-
zatot tett Nincsiacs expozéjára. Bejelentette, hogy
Magyarország többször felajánlott kereskedelmi szer-
ződést Jugoszláviának, de mindig visszautasításra
talált. Rekdkívüli meglepőnek tartja Nincsiacs tá-
madásait és csak pszichológailag tudja magyarázni.
— Emberi tulajdonság, hogy azt, akit megbántot-
tunk, gyűlöljük. — A külügyminiszter végül ki-
jelentette, hogy Magyarország politikája Jugoszláviá-
val szemben a történelem ellenére nem változik.
Utána Kállay pénzügyminiszter szólalt fel, aki azt
mondotta, hogy Magyarországot csak a régi negy-
vennyolcas politikához való visszatérés mentheti
meg. De nem az agresszív negyvennyolcas politika
legyen ez, hanem a parasztnak békés politikája.

Megdől a hangterjedés elmélete

A levegő ellenáll a hanghullámoknak. Stöckel tanár érdekes felfedezése

(Bécs június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Tegnap este, a nagy nyilvánosság kizárásával, érdekes előadást tartott Robert Stöckel ismert filozófus a levegő hangvezető-képességéről. Eddig az volt a tudományos feltevés, hogy a hangot a levegő közvetítésével értékeljük, ezzel szemben Stöckel professzor megállapította, hogy a levegő zavarólag ellentáll a hanghullámok terjedésének. Allításának bizonyítására a tudós a következő példát hozta föl:

Valaki kopogtat a folyosó ajtaján. Az ajtón támadt hangrezgések a levegő közvetítésével az előszobába jutnak, onnan a lakószoba zárt ajtajába ütőköznak és hasonló rezgésekkel ismét a levegőbe kerülnek, amely tovább viszi őket a hálószoba ajtajáig, ez átengedi őket és ezáltal a hálószoba levegője is rezegni kezd, amíg a hullámok a fülünkbe jutnak... Ez volt eddig a tudományos felfogás. De vajon valószínű-e, hogy a külső ajtón előidézett gyenge kopogtatás keresztül tudjon hatolni három egymástól nagy levegő tömegek által elválasztott ajtón?

Még egy példa, mely a régi teóriát elfogadhatatlanná teszi. A lakással szomszédos család nappalijában valaki beszél. A választófal harminc centiméteres erős téglalapítvány. A hang terjedésének mai elmélete szerint a beszéd a levegőbe jut, a hanghullámok kiterjeszkednek a falig, átjutnak rajta s az én szobám levegőjének közvetítésével a fülembé kerülnek. Vagyis, néhány elejtett szó, azaz a gyöngén mozgásba hozott levegő át tud törni hullámaival azon az erős falon. ha ez igaz lenne, akkor hangos kiáltással bármely testet mozgásba kellene tudjunk hozni. A papírlapot, ha ráfúvok, el tudom mozdítani, de akárhogy is kiáltok, a helyén marad.

E jelenségek más megokolást kívánnak. Amikor megkopogtatom a veranda ajtaját, két ellenállás csap össze: az ajtó molekuláit összetartó energia ellenáll az újjamból jövő energiának. A két energia összege ugyanolyan módon kerül a levegőbe, mint a drótnélküli távirónál. A levegő azonban, a bennelevő energiája miatt, ellenáll a hanghullámok tovaterjedésének. Ez

az ellenállás annál kisebb, minél ritkább a levegő s ezért terjed jobban a hang magas hegyek között. Ezt bizonyítja a légmentes fűveg-harang is, amelyben a hang sokkal erősebben éli ki magát, de kívül, a levegő ellenállása miatt, alig halljuk, mert az igazság az, hogy egy haghullám sem jut a fülünkbe. Ha kivesszük a harang nyelvét és meglóditjuk, nagy levegőhullámzás támad, de hangot nem hallunk, vi-

szont a legfinomabb tollseroegést is meghalljuk néhány lépésnyiről.

Egész sereg példával is bebizonyította Stöckel professzor, hogy hallásérzet csak úgy keletkezik, ha megfelelő sűrűségű két test összeütkezik. És minél nagyobb a testek denzitása, annál erősebb az összeütkezésükből származott hang. A összeütkezésnek ez az érzekelhető produkta kerül a levegő útján a fülünkbe.

Az aranyzáju asszony

„Mi vagyunk az igazi zsidók.“ A millenisták 1925-re jósolják a világ végét

(Kolozsvar, június 12. Az Uj Kelet munkatársától.) Almosan nyugozott el a vonat sinekkel párosított ágyán. A sötét fapados fülkét egyetlen szál pislogószemű gyertya világította. Én az ablaknál ültem és velem szemben két kamaszodó cserkészfiu. A tulső padokon jámbor külsejű vidékiek duruzsoltak valami dalt. Csupa asszonyok, egy ember volt csupán közöttük. Az vitte a hangot, amely kényszeredetten sompolygott elő deres bajsza alól. De az asszonyok nem kimélték magukat. Sámte jól esett az ének, mert tulajlotta a kerekék monoton zakatolását. Mintha altatódal lett volna, lágy volt és alázatos. A szöveget nem lehetett megérteni. És amikor beletáradtak, a tegnapi hetivásárról zengedeztek szörnyűkődő szózatokat. Nagyon nyuznak azok a városiak. Azt akarják, hogy a földet ingyen adják nekik.

Az egyik cserkészgyerek rossz viccet faragott társáról, akit Darwin majomelméletével hozott kapcsolatba. En is csak félálomban hallottam a tudós nevével, amelynek említése az egész alábbi jelenetet felzúdította. Mert hallatára az egyik énekes asszony odaszólt a diákoknak:

— Darwin csaló. Maguk csak nem hisznek benne?

A két diák fölényes kihívással mérte végig a paraszasszonyt.

— Honnan tud maga Darwinról?

— A mult vasárnap beszélt róla Andras testvér.

— Kicsoda?

— Andras testvér, Kolozsvarról, a gyülekezetben. Ő mondta, milyen istentelen ember volt az a Darwin. Már hogy mi a majomtól származnánk? A szent Biblia világosan mondja, hogy Ádám és Éva volt az első emberpár.

— És azt inkább elhiszi?

— Persze, mert úgy is van.

— Maguk mindent hisznek a biblából?

— Csak azt, amit a mi urunk, az Isten ki nyilatkoztatott az ő Mózes prófétája által a Szinai-hegyen. A többi csak hozzátették.

Erre már én is gyanut fogtam.

— Nem szombatisták maguk?

— A mi vallásunk az egyetlen igaz vallás. Ugy is mondják, hogy millenista. Ez az igazi zsidó vallás. Mi vagyunk az igazi zsidók és csak nekünk lesz üdvösségünk a másvilágon.

— Mióta vallja ezt a hitet?

— Őt esztendeje. Egy vasárnap délután átjött hozzám a szomszédasszony, Andriskoné, aki itt ül most mellettem és szólott, hogy menjünk a Kovács János házába. Ott gyülekeznek a testvérek, akik vendéget kaptak Kolozsvarról: hallgassuk meg. És megnyitott a szemem látása. Sokan áttértünk akkor csehiek. Mert tetszik tudni: Csehbe valók volnánk, de vannak testvéreink másutt is, minden nap többen. Pedig üldöznek bennünket. A könyveinket elkobozzák, fiainkat megbüntetik, mert Isten parancsa szerint nem akarnak katonának menni...

A két diák nem tudott belényugodni a hallottakba és fiatalos kötekedéssel tették próbára az aranyzáju paraszasszony hitét... Sziklaszilárd volt az. A többiek is segítettek neki notával. Könyv nélkül énekeltek. Egy fiatal parasztlány is volt közöttük, csak ez olvasta hozzá a szöveget. Nagyon érdekes volt az a gúnyasztó embercsoport a röt félhomályban. Áhítatos elul-hajnalok szelichot-hangulata zsongott a levegőben. Vagy valami ehhez hasonló.

— Mi szigoruan betartjuk az isteni parancsolatokat. A zsidókat is azért üzte el országukból a

Az új profécia könyvéből

Giszkalay János verseskönyve

(Kadima kiadása nagy 80, ára 60 lel, amatörpéldány 120 lel)

I.

Ismerek egy embert, jónevű, komoly író, aki néhanapján maga is ír egy-egy verset és aki benső meggyőződéssel hangoztatja, hogy a szépirodalom leghaszontalanabb műfaja a versköltészet. Sok igazság van ebben a megállapításban. Mert minden igaz irodalomnak az általános emberi szolgálatában kell állnia. A magasabbrendű irodalomnak, egy Jean Christofnak, egy Germinalnak, egy Nórának vagy az Ember és felsőbbrendű ember-nek az általános emberi bemutatásán keresztül magas etikai céljai vannak. De még az alacsonyabbrendű irodalom, az „önmagáért való szép“ költői termékei is legalább egy célt egészen bizonyosan szem előtt tartanak. A való, vagy elképzelt élet bemutatásán keresztül szórakoztatni kívánjuk az olvasót. Ez is nagy és nemes cél. A legfelsőbb irodalmi cél természetesen: a szórakoztatás eszközeivel szépséget — és ami ezzel egyértelmű: ethost adni.

A versköltők: és nevezetesen a lírikusok, lényüknek fogva a legsubjektívabb emberek. Ők az abszolút egocentricitás. Mindent saját magukon keresztül látnak meg és ami még ennél is fontosabb: mindent saját magukon keresztül fejeznek ki. Az igazi líra sohasem objektív és megértő, hanem tartalmában és formájában egyaránt türelmetlenül subjektív-megérző. Ezért van az, hogy a két nagy irodalmi célt olyan ritkán tudja betölteni. Ethost nem ad, mert hiszen a líra az általános emberinek éppen a legszögesebb ellentéte: speciálisan egyéni. Szórakoztatni nem tud, mert hiszen megelései-ben, formájában, kifejezőmódjában is csak önmagát adja, a maga speciális lelki tolvajnyelvét

beszéli, melyre az olvasónak többnyire más adottsága lelke nem tud rezonálni. Ez az oka annak, hogy a lírikusok között csak a kivételes zsenik azok, akik maradódot tudnak alkotni, Ők a subjektivitás zsenjei. De a végletek mindig találkoznak. A legtökéletesebb subjektivitás egybeesik a legideálisabb objektivitással. A lírai zseni önmagát és csakis önmagát adja. De a lírai zseni önmagában hordja az örök emberi minden megnyilatkozását. És ezért: amikor legegényibb önmagát adja: a legáltalánosabb örök-emberi nyilatkozik meg benne. Paul Verlaine a legegényibb, hogy úgy mondjam legprivátább szeretekezését írja meg a „Fifi“ című kis versében. De ez a legprivátább megélés egyuttal a szépségbe öltözött örök-emberi lényeg. Szépség és örök-emberi, tehát a legmagasabb ethosz.

Ebből a legszigorubb kritikusi szemzőgből kívánom megbírálni Giszkalay verseskötetét.

Giszkalay verseskötetének „Az új profécia könyvéből“ a címe, amely cimben a „profécia“ és nem az „ujon“ van a hangsúly. Mert újat legfeljebb csak relativ viszonylatban ad. Bizonyos, hogy a magyar nyelvű zsidó költészetben, sőt az egész modern zsidó litteratúrában is (néhány magában álló kivételtől eltekintve, mint pl. Bialik prófétaversei) ilyen hangú és tartalmu költemények még nem láttak napvilágot. Ebben a relációban tehát valóban újak. De ha az abszolút mértékével mérünk, akkor meg kell állapítanunk, hogy Giszkalay versei hangjukban, formájukban, belső ritmusukban és tartalmukban egyardni eleven rácsendülések a legősibb zsidó irodalomra: a bibliára. Tehát nem újat, hanem csak újra adnak egy már meglévőt. Giszkalay a végzetesség erejével szerelmese a bibliának. Gondolkodása, világlátása és a mód,

ahogyan ezt kifejezi, azonos a bibliával. Nem művészi utánzás ez, hanem atavisztikus azonoság. Nietzsche Zarathustrája művészi tökéletességgel utánozza a biblia stílusát: de csak utánozza. Épen azért csak a külső stílusban tudott bibliai lenni: belső stílusában maradt a végzetesen nitzschei. Giszkalay nem utánoz. Ő nem tud másképpen írni, neki nem a formája, hanem lényege a biblia.

Szereti a sorokat és strófákat ismételni. Nem Ady-hatás ez, aminthogy Adynál sem adyzmus volt ez. Amikor az egyik prófétaverseben (Küldetés. I.) ezt írja:

„És várnak rám és itt van már a nap
S én nem tudom, hogy mit mondjak nekik
S én nem tudom, hogy mit mondjak nekik“

akkor ez formailag ugyanaz, mint amikor Jaszajás próféta azt mondja:

„A fojtott hangok igéje
Félém kiált Széirből:
Ór, mi hir az éjszakában,
Ór, mi hir az éjszakában?“

(Jes. XXI. 11.)

Az ősi héber ritmika ez, az úgynevezett paralellizmus membrorumnak, a gondolatpárhuzamosságnak egy formája, mely ösztönösen nyilatkozik meg Giszkalay írásaiban. A versritmika keletkezését a tudósok az emberi vér lüktetésével hozzák kapcsolatba. Ha ez igaz, akkor Giszkalayban valami atavizmus folytán az évezredek előtt élt héber ősi és keveretlen vére lüktet.

A kérdés már mostan az, hogy vajjon a tartalomban is megnyilatkozik-e olyan tisztán a héber lényeg, mint a formában? Mert ha iger

Jóisten, mert ne elvesztették jogu Most mi vagyunk Messias, a bűnös fognak feltámadni agyukat, hogy késő. Mert ez a világ vége...

— És ha ingerkedő tamás

— Akkor járt a mai világ totta a megváltás is megjövendölté

Az arany az argumentumozongyatta. Néha vallásból; így péfiakkal érintkezni elváltak, vagy köztük az özvegy

Kimondott És amikor látta, nem tudja meg

De a szájáról bícsengésével faka

Azután me elmosódtak az éj

.....

— Román

tára? Zürichből

„junius hat

tünést keltő buk

amely egyetlen

egy hangzik: a

Románia áttér

jegyeket 1:15

jelelegi bankjeg

lomból és új bar

jelezni fogják a

Peldául: 100 le

kor kerül sor, b

Tudvalevőleg a

a zürichi tözsdén

zés ötre szokjön,

kevesébe, amikor

ték a lej jegzés

* Verseny

vonalon győzött.

akkor Giszkalay

ket jelent. Allaj

neikül, hogy: a

legfőbb jelezte

szemlélete (elle

mely a „szép

szemlélet a b

tikus módon ab

elkülönülőbb pa

a leghatártalan

magát kinzó pa

határvonalakat

Egy Jeremiás é

határtalan szere

világrendet zsid

gukat odaáldozó

téssel akarják

idegen érintkezé

nek ki a zsidó

dása fölött, —

és izzó patriotá

son keresztül,

átölelő nagy sz

együtt fognak h

és kicsiny pás

csecsemő fog

előtt és nép ne

hanem a kard

dárdahegyekből

héber lényeg, e

és írásaikat az

kincsévé. Gisz

ebből a prófétai

lényegből csak a

A zsidóság, a z

zsidó fájdalomak

akar semmit se

a mondani valój

az olvasó, (és

rakényszeríteni.

is meghalljuk
 bizonyított
 érzet csak úgy
 két test össze-
 stek denzitása,
 ból származott
 rzelhető pro-
 flünkbe.

Világ végét

a biblából?
 nk, az Isten ki-
 ja által a Szinai-
 am.
 k?
 etlen igaz vallás.
 Ez az igazi zsidó
 k és csak nekünk

árnap délután át-
 ndriskóné, aki itt
 hogy menjünk a
 renek a testvérek,
 : hallgassuk meg.
 Sokan áttértünk
 ni: Csehbe valók
 másutt is, minden
 tunket. A könyve-
 tetik, mert Isten
 tonának menni...
 lényegodni a hal-
 tették próbára az
 Sziklaszilárd volt
 nótával. Könyv
 arasztlány is volt
 szöveget. Nagyon
 mbercsoport a röt
 lok szelichot-ha-
 y valami ehhez ha

az isteni parancso-
 el országukból a

bibliával. Nem
 avisztikus azonos-
 hűvészi tökéletes-
 át: de csak utá-
 ó stílusban tudott
 maradt a végze-
 a utánoz. O nem
 a formája, hanem

rófákat ismételni.
 gy Adynál sem
 egyik profétaver-

n már a nap
 mondják nekik
 mondják nekik"

mint amikor Je-

(Jes. XXI. 11.)

z, az ugynevezett
 k, a gondolatpár-
 mely ösztönösen
 rásaiban. A vers-
 ok az emberi vér
 tba. Ha ez igaz,
 atavizmus folytán
 ek ősi és keveretlen

az, hogy vajon a
 k-e olyan tisztán a
 ban? Mert ha iger

Jóisten, mert nem éltek az ő akarata szerint. És elvesztették jogukat az ő népének nevezni magukat. Most mi vagyunk az igazi zsidók és ha megjön a Messiás, a bűnösök meg fognak lakolni. Ők nem fognak feltámadni. A mi feladatunk felvilágosítani agyukat, hogy térjenek az igaz utra, amíg nem késő. Mert ezerszázhuszonötben bekövetkezik a világ vége...

— És ha mégse jön el? — vetette közbe ingerkedő tamaskodással az egyik diák.

— Akkor bekövetkezik később. Már rég lejárt a mai világ ideje, de valami mindig elakasztotta a megváltást. A mi profétáink a világháborút is megjövendölték.

Az aranyházú Novákné kifogyhatatlan volt az argumentumokból, amikkel a maga igazát bizonygatta. Néhány érdekes részletet árult el az új vallásból; így például: a nőknek nem szabad férfiakkal érintkezniük, a férjükkkel sem. A legtöbben elváltak, vagy férjhez se mentek és nagyon sok köztük az özvegy.

Kimondottan hittérítő-zseni volt ez az asszony. És amikor látta, hogy az agyoncivilizált diákokat nem tudja meggyőzni, visszament a testvéreihez. De a szájáról bizakodó elevenséggel, a megtisztulás csevegésével fakadt tovább az ének.

Azután megállott a vonat és a szolozsmázók elmosdáltak az éjszakában... Assér Lemil

— Románia áttér a francia frank-valutára? Zürichből jelentik: A „Nene Züricher Zeitung“ június hatodikán megjelent számában teljessé vált a bukaresti táviratot közöl. A távirat, amely egyetlenegy román lapban sem jelent meg, így hangzik: Bukaresti lapok jelentése szerint Románia áttér a francia frank-valutára. A bankjegyeket 1:15 arányban váltják át frankra. A jelelegi bankjegyeket teljesen kivonják a forgalomból és új bankjegyeket bocsátanak ki, amelyen jelezni fogják a bankjegy lej és frank értékét is. Például: 100 lej — 15 frank. Az átváltásra akkor kerül sor, ha a lej eléri az öt svájci centimot. Tudvalevőleg a lej kettő nyolcvanötödöt jegyezték a zürichi tőzsdén. Hogy a közeljövőben ez a jegyzés ötre szökjön, nem tartjuk valószínűnek. Legkevesbé, amikor a zürichi tőzsdén ismét beszűntették a lej jegyzését.

* Versenyhírek. Diana sósorszesz minden vonalon győzött.

akkor Giszkalay verseskönyve maradandó érték, két jelent. Allapítsuk meg minden szépitgetés nélkül, hogy: nem. A héber lényeknek egyik legfőbb jelegzetessége az erkölcsi rend világ-szemlélete (ellentétben a görög lényekkel, mely a „szép“ világ-szemlélete.) Ez a világ-szemlélet a bibliai profétáknál karakterisztikus módon abban fejeződik ki, hogy a legkülönösebb partikularizmus találkozik bennük a leghatártalanabb univerzalizmussal, a gyötörődő, magát kínzó patriotizmus, beléolvad a nemzeti határvonalakat nem ösmerő általános emberibe. Egy Jeremiás és Jezsajás, akik népközöz való határtalan szeretükben el se tudják képzelni a világrendet zsidóság nélkül, akik rajongó, magukat odaáldozó patriotizmusukban, véres féltéssel akarják elkülöníteni népüket minden idegen érintkezéstől, és lelketrázó jajokba törnek ki a zsidó nemzet minden bűne és bántódása fölött, — ezekben a rajongó profétákban és izzó patriotákban a nemzeti partikularizmuson keresztül, az egész világot és emberiséget átölelő nagy szerelem lüktetett. „Idők utólján együtt fognak heverészni az oroszán és a bárány és kicsiny pásztorgyerek fogja terelni őket, csecsemő fog játszódni a baziliskus oduja előtt és nép nem fog nép ellen háborút viselni, hanem a kardokból ekéket kovácsolnak és a dárdahegyekből vincelérkéseket...“ Ez az igazi héber lényeg, ez teszi a profétákat profétákká és írásaikat az egész emberiség legragyogóbb kincsévé. Giszkalay verseiben semmi sincsen ebből a profétai univerzalizmusból. A profétai lényegből csak a partikularizmus van meg benne. A zsidóság, a zsidó remények, zsidó sorsok és zsidó fájdalmak határain túl nem tud, és nem akar semmit sem látni. Igaz ugyan, hogy ezt a mondani valóját azlan, hipnotikus erővel tudja az olvasó, (és még inkább a hallgató) lelkére rákönyöríteni.

(Folytatjuk)

Beduinok megtámadták Palesztina főkormányzóját

Londonban aggódnak Herbert Sámuel sorsa miatt

Rador-távirat jelenti Londonból: A „Daily Mail“ értesülése szerint Herbert Sámuel, Palesztina kormányzóját egy kirándulása alkalmával beduinok megtámadták. Londonban aggódnak a kormányzó sorsa felett.

Ez a szűkszavú távirat, amelyet a tegnapi esti órákban kaptunk, amennyiben megfelel a tényeknek, beláthatatlan következményeket vonhat maga után. Ha igaz az, hogy Herbert Sámuel megtámadták és ha netalán súlyosabb baj érte, az araboknak ez a megdölgötlan cselekedete súlyosan fogja éreztetni hatását a Közelkelet politikájában. Tudvalevőleg a palesztinai kizsámu keresztény arabság már régóta uszít Herbert Sámuel és a cionizmus ellen és mindent felhasznál, hogy Palesztinát, amelyet San-Remóban a zsidóknak ítéltek oda, belekapcsolja az alakuló arab föderációba.

Az angolok legutóbb koncessziót tettek az arab törekvéseknek azzal, hogy elismerték Transzjordániának az arab föderációhoz való csatlakozását. Ezt azonban azzal a hangsúlyozással tette az angol kormány, hogy Palesztina helyzetében semmiféle változás nem áll be, az továbbra is a zsidók nemzeti otthona marad. Az angol kormány egyébként mindannyiszor

hangsúlyozza ezt, valahányszor egy-egy rokon-szenves megnyilatkozást mutat az arabok ügyében. Herbert Sámuel, akit az angolok Palesztina élére állítottak, egyike a legfibrebb, legbecsületesebb és legkörültekintőbb államférfiaknak. Herbert Sámuel minden ténykedésében az arab-zsidó barátságért dolgozik és ennek köszönheti, hogy úgy a zsidóság komoly elemei, mint a józanabb mohamedán arabság fentartás nélkül melléállott. Osupán egyes szélsőségesek, úgy a cionisták, mint az arab-ság részéről, az utóbbiak közül különösen a keresztény arabok azok, akik Herbert Sámuel emiatt a nivelláló politikája miatt támadják. Annál érthetlenebb ez a londoni távirat, mert Palesztinában is mindenki tudja, hogy Herbert Sámuel a feltétlen béke embere. Az arabok, akik ezuttal mégis beduinokat béreltek fel ellene, könnyen és végzetesen megjárhatják ezzel a megdölgötlanlanságukkal.

Ha Herbert Sámuel komolyabb baj érte, az angol kormány bizonyára egy perert nem fog késni, hogy Palesztina élére egy sokkal erősebbkezü embert állítson, aki nem lesz többé tekintettel az arab törekvésekre és kiméletlenül fogja azt elfojtani. Mi mindenesetre reméljük, hogy az orvtámadás nem sikerült. A legközelebbi órák már valószínűleg teljes világosságot derítenek a merényletre.

Egy bolgár exminiszter Romániába menekült

Ellentétes hírek Sztambulinszky sorsáról. Véres harcok Várnában és Ruszcsukban. Pénteken megnyitják a határt. Ferdinánd excár előtérben

(Bukarest, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Bulgáriából érkező újabb hírek nyugtalanítóak. A parasztek ellenforradalma terjedőben van és Északbulgáriában már véres harcok folynak. Sztambulinszky sorsáról semmi biztosat nem tudnak. Hivatalos állítás szerint a volt miniszterelnök eltűnt, mánakusul tartja magát azonban a hír, hogy

meggyilkolták.

A jegerősen elítélt volt miniszterek továbbra is fogságban maradnak mindaddig, míg az új parlament dönt ebben a kérdésben. A letartóztatott, de még el nem ítélt exminisztereket még szombaton szabadonbocsátották, ugyancsak szabadlábrahelyezték az elfogott macedón vezéreket is. A bolgár határt a hatóságok véleménye szerint pénteken megnyitják.

Ugyanakkor helyreállítják a vasuti forgalmat is.

Diplomáciai körök értesülése szerint Ferdinánd bolgár excár az elmúlt héten Berlinben járt, ahol meglátogatta Radoslavoff volt miniszterelnököt. Azt hiszik, hogy ez

a látogatás összefüggésben volt az államszinnel.

A lapoknak az a jelentése, hogy a román kormány morális támogatást ígért az új bolgár kormánynak, téves értesülésen alapszik. Duca külügyminiszter kijelentette az „Adeverul“ tudósítójának, hogy egyelőre bevárja a helyzet kialakulását és a kormánynak csak azután lesz módjában, hogy állásfoglalásról döntsön.

Az új kormány elrendelte a mozgósítást

A „Lupta“ jelentése szerint Ruszcsuk, Radomir, Plevna és Szófia vidékén véres harcok vannak folyamatban. A kormány behívta az összes tartalékos tiszteket. A mozgósítást a belső rend fentartásának szükségével indokolják, diplomáciai körök azonban azt hiszik, hogy a bulgár-jugoszláv konfliktus, mely könnyen átszaphat a helyi kereteken, késztette az új kormányt a mobilizációra.

Ugyancsak a „Lupta“ szerint Daskaloff volt belügyminiszter, aki legutóbb Prágában tartózkodott, onnan Bulgária felé utazott, hogy a parasztek ellenforradalmát megszervezze.

A „Viitorul“ szintén véres harcokról ír. Lewskia város a harcok folyamán több ízben cserélt gazdát.

míg végre a kormánycsapatok hatalmában maradt. Szófiában a rend — ugylátszik — helyreállt.

Szófia, június 13. Az új rendszer fokozatosan konszolidálódik. A kormány mindenütt ura a helyzetnek, kivéve Várnát és Ruszcsukot, ahol a parasztek Oboff volt miniszter vezetésével felázadtak. Oboff ugyanis a forradalom időpontjában Várnában tartózkodott választási köruton és összegyűjtve választóit,

véres harcokat vívott a kormánycsapatokkal.

Oboff csapatát azonban leverték. A volt miniszter titkárával együtt tegnap este Caracal mellett román területre menekült. Sztambulinszkyt elfogták és a szófia katonai iskolában őrzik.

Bukarest, június 13. A Bulgáriából érkező hírek ellentmondóak. A belgrádi „Tribuna“ szerint Sztambulinszky párthívei — 50.000 paraszt — jól felfegyverezve megkezdték az előnyomulást Szófia és Radomir ellen.

Oboff volt miniszter, aki Romániába menekült, kijelentette, hogy nézete szerint az agráriusok rövidesen újból hatalomra kerülnek. Oboff szerint Sztambulinszky szabadon van és

szervezi az ellenforradalmat

Bulgária keleti részében, Sumla vidékén.

A bolgár kormány kategórikusan megcáfolja azt a hirt, hogy Ferdinánd excár és Radoslavoff résztvettek a forradalom előkészítésében és közülük volna a rendszerváltozáshoz.

Teodoroffot, Bulgária lausennei delegátusát visszahívták.

Az athéni sajtó aggodalommal tekint a bulgáriai események felé és komplikációktól tart. A görög és szerb kormányok között jelenleg élénk jegyzékváltás folyik, hogy a két állam közös magatartására nézve megállapodjanak.

Sztambulinszky még szabadlábon van, a parasztjai között, Tatar-Bazardzsikban. Ez a helység Szófia és Filipopolisz között tekszik. A megbuktatott miniszterelnök itt szervezi az ellenállást a kormány ellen, melynek csapatai elsáncolták magukat. Újabb hírek szerint a kormánycsapatok

bekerítették Sztambulinszky megerősített hadállásait,

amelyekben legfeljebb kétezerfőnyi parasztagárdista lehet.

A vasuti forgalom rendes. A vasutvonal mentén a nép mindenütt künn dolgozik a földeken. Semhol semmi nyoma a forradalmi izgalomnak,

katonacsapatok nem is mutatkoznak. Hasonló nyugalmat van Szófiában, ahol csak az új kormány falragaszai és proklamációi mutatják a nagy átalakulást. Az új kormány most már teljesen felülke-rekedett, ura a helyzetnek.

Az elkergetett Sztambulinszky-kormány miniszterei majdnem mind letartóztatásban vannak.

Ujabbán elfogták még Gresskoff képviselőt, Botev képviselőt, a szobranje volt elnökét és Duparinov volt minisztert, akik a török, illetőleg a szerb határon akartak átmenekülni.

A forradalmi események éjszaka játszódtak le, teljesen észrevétlenül. Az új kormány csak a politikailag exponált hatóság vezetőket cserélte ki. A többi állami tisztviselő helyükön maradtak.

London, jun. 13. Athénből jelentik a „Times”-nek, hogy a görög, román és jugoszláv kormányok közösen foglalnak állást a bolgár kérdésben.

Kolozsváron megkerült báró Bánffy Endrének karkötője

Nyomozás a forradalomban elhurcolt milliós értékű ékszerek után

(Kolozsvár, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden megemlékezett arról az Uj Kelet, hogy a kolozsvári rendőrség detektívjei tegnapielőtt előállítottak egy fiatalembert, aki hatszáz lejért kínálta eladásra egy hozzávetőlegesen is hatvan-ezer lej értékű briliáns karperecet, amelynek eredetét nem tudta igazolni. A fiatalember Kopondel László vasúti távirtdélelvezetőnek a kolozsvári állomáson. A Wesselényi-utca 1. alatti ékszerüzletben fogták el. A tulajdonos ugyanis gyanusnak találta, hogy az ilyen nagy értékű ékszerért a fiatalember potom árat kér és felhívta rá a rendőrség figyelmét. Kopondel bevitték a főkapitányságra.

A kihallgatás alkalmával Kopondel eleinte nem akart ráemlékezni, hogy az értékes karperec hogyan került hozzá, de később azt vallotta jegyzőkönyvébe, hogy az ékszer eladásával nővére bízta meg, aki a tordaaranyosmegyei Gerend községben lakik. Ennek az adatnak birtokában az egyik detektív kiutazott az Aranyosgyéreshez közeli faluba s ott Schill János körjegyzőtől azt az utbaigazítást kapta, hogy az elkobzott karperec alighanem Bánffy Endre báróé, akinek kastélya van a községben. Az 1918. évi forradalom idején ugyanis a bárói család elmenekült és távolléte alatt a kastélyt kifosztották. Később, amikor a báró visszaköltözött, megállapították, hogy milliós értékű vagyonukkal együtt eltűnt a bárónő huszonkét jókora briliánssal kirakott arany karperece is, amit valamelyik főúri rokonától kapott nászajándékkul. Lehet, hogy Kopondel szintén résztvett a kastély kifosztásában, vagy pedig valamelyik falubelije révén jutott a vagyonté-
rő ékszer birtokába.

Bár a detektív nem vitte magával a bűnjelként lefoglalt karperecet, Bánffy Endre báró a leírásból azonnal ráismert, hogy azt menyasszonyi ajándékkul kapta a felesége. A báró részletesen informálta a detektívet a forradalomban történetéről és átadta az akkor eltűnt százazereket érő ékszerek és aranyemű jegyzékét. Ugyanekkor tudtára adta a detektívnek, hogy a bárónő jelenleg éppen Kolozsváron tartózkodik. A detektív ma felkereste Monostori-ut 18. alatt a báró Bánffy Zoltánéknál lakó bárónőt, aki szintén felismerte és kellő igazolás után átvette a forradalomkor eltűnt ékszerdarabot.

Lusztig és Nussbacher
cokorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-kereskedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér, 1352
Schönberger, Spitz & Co.

Leégett a világ legnagyobb pályaudvara

Órlásit tűzvészfiladelfiában. Harmino vonat elpusztult. A kár huszmillió dollár

(Newyork, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kedden este óriási tűzvész jelentette Filadelfiából. A város pályaudvara, amely jelenleg a világ legnagyobb indóháza, leégett. A tűz a kora délutáni órákban keletkezett egy mozdonyból, amelynek szikrái az állomás épületét meggyújtották. Pillanatok alatt lángban álltak az összes várótermek, pénztári csarnokok, az éttermek és az állomásfőnökség irodái. A nagy szélvihar, amely ebben az időben a városon végigszáguldott, a lángokat továbbvitte a pályaudvar külső építményeire, úgy, hogy néhány órában belül az állomás több négyzetkilométernyi területen égett. A sineken harminc vonat vesztegelt, amelyek mind elpusztultak. A vonatok között több petróleumosvagon volt, ezek egymásután robbantak fel.

Lángba kapott a pályaudvar tetőzete is. A hatalmas vasgerendák a nagy melegben a

szó szoros értelmében felolvadtak és izzva hulltak alá a pályatestre. Meggyultak a sinek mentén elhelyezett élelmiszer-kioszkok is. Az átjáró aszfaltok burkolata teljesen cseppfolyóssá vált és mint valami láva öntötte el a sineket.

Szerencsére a pályamunkások és az utasok, akik éppen az állomáson tartózkodtak, idejekorán kimenekültek az indóház előtt elterülő parkba, amely tele lett emberekkel. Az állomás környékének egész lakossága nézte a tüzet, legtöbbször éjjelen át is künmaradtak. A hatalmas égő pályaudvar félelmetes látvány volt az éjszaka sötétjében. Filadelfia hivatásos és önkéntes tűzoltói megfeszített erővel dolgoztak a lángok lokalizálásán. Az állomással szomszédos épületeket sikerült is megmenteni. A világ legnagyobb pályaudvara azonban teljesen elpusztult. A kár az eddigi megállapítások szerint huszmillió dollár.

Szervezzünk zsidó népközségeket

Jonescu vallásügyi államtitkár nyilatkozata a hitközségek jogi helyzetének és egyéb zsidó egyházi problémák rendezéséről

(Kolozsvár, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi zsidó egységnek az iskolakérdés rendezésén kívül egyik legfontosabb elintéznivaló problémája a hitközségek törvényes helyzetének és az ezzel összefüggő kérdéskomplexumok megfelelő tisztázása. Ebben az ügyben az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség titkára, Székely Béla hivatalos jellegű tárgyalásokat folytatott Bukarestben Jonescu kultuszminisztériumi vezérigazgatóval, aki a kisebbségek felekezeti ügyeinek előadója és intézője. A beszélgetés során először az a sérelem került szóba, hogy az új alkotmány megfosztja a zsidó hitközségeket attól a régi joguktól, hogy adóikat közigazgatási uton is behajthassák.

— Magam is felhívtam rá a miniszter ur figyelmét, — mondotta Jonescu államtitkár — hogy az adókérdés ilyen szabályozása veszélyt jelent a hitközségekre, amelyek valóban sok olyan szociális, jótékony és kulturális intézményt tartanak fenn, hogy büszkének lehetnek azokra. De az a meggyőződésem, hogy a hitközségi tagok tovább is teljesíteni fogják kötelességüket ezekkel az intézményekkel szemben. Működésük alatt nem volt rá példa, hogy a kultuszadó kényszerű behajtására került volna sor és így remélem, ezt a kérdést mindenki teljes magnyugtatóra fogjuk rendezhetni.

— A hitközségek jogi helyzetének rendezése ügyében, mint ismeretes, az a bizottság, amelynek elnöke vagyok, tervezetet készített erről a kérdésről, melyben végleges megoldásra azonban csak az interkonfessionális törvényjavaslat tárgyalása után kerülhet sor. Ezt a törvénytervezetet összel terjesztjük a parlament elé. A javaslat természetesen a zsidó felekezettel is a teljesjogu bevett vallások közé sorozza.

— Ami a hitközségek egységesítését illeti, ebben a kérdésben az a felfogásom, hogy az ortodoxia és neológia között akkora elvi differenciák vannak, hogy azokat nem lehet egységesíteni és nagy hiba lenne, ha bármilyen kormány a törvény kényszerítő erejét használná az egységesítés érdekében. Ezzel szemben nagyon helyes volna egységes népközségeket szervezni, amelyek gazdasági ügyeiket közösen, lélekszámuk arányában intézzék, de mindenféle vallási ügyben teljes autonómiával járnának el.

— Eppen most rendeztem a gabella-ügyet. A gabelláról általános szabályzat készül, amely nem adóként tárgyalja a gabella-pénzt, hanem kötelező hozzájárulásként. Mi ugyanis

a hitközségeket nyilvános jellegű intézményeknek tekintjük és ezen az alapon kényszerítjük a tagokat a hitközségi terhekhez való köteles hozzájárulásra.

— A papi államsegélyek kérdését elvben még az 1898. évi XIV. törvénycikk alapján intézzük, a magyar törvények ugyanis kimondják, hogy azok a hitközségek, melyek nem jelentették be magukat a törvényben előírt határidőn belül, nem kapnak kongruát. Már intézkedés történt az államsegély kiutalására s rövidesen folytatni is fogják azoknak a papoknak, akik már a magyar kormánytól is kapták. De mert sokan vannak, akiknek törvény szerint nem jár kongrua, javaslatot tettem a miniszter urnak, hatalmazzon fel arra, hogy ezeknek a rabbiknak havi háromszáz lejes segélyt kiutalhassak.

Jonescu vezérigazgató még szóba hozta a beszercei iroda felosztásáról kolportált híreket és kijelentette, hogy az ortodox központ működésének fölfüggesztéséről nincs tudomása. Ez nem is lehet célja a vallásügyi kormány-nak, amely mindössze egy rendeletet küldött az irodának, hogy gyűléseit köteles előzetesen bejelenteni. A központi iroda vezetőségének mandátuma egyébként most lejár — fejezte be a tárgyalásokat Jonescu államtitkár — és úgy ő, mint a kormány ragaszkodik hozzá, hogy az új választások demokratikus választási szabályzat és szervezet szerint folyjanak le s akkor semmi akadály sem lesz annak, hogy az iroda zavartalanul folytathassa működését.

Irodaberendezések
Kopenetz géptüzemű asztalosműhelyben olcsón szerelhetők be
Cluj, Honvéd-utca 92

Még sehol és soha
nem voltak kaphatók
készen olyan kitűnő
öltönyök,
felöltők,
fiuruhák,
1433
mint most
KATZ és MENDEL
cégnél Cluj, Főter: 10. szám.
Szövetek nagy választékban.



Írógépek
és kellékek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok.
1370
Finkler Antal
Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.

Ister

A hold s...
tás, terítette...
zótta, sűrű p...
Hallgató, nehé...
világosság szöv...
alatt a sűrű le...
volt. A tornyc...
homoktengerre...
fekete árnyéka...
tomas csöndbe...
őket, tomporuk...
a gyilkos tehe...
hén játszott a...
Titkokat takar...
hittel sompoly...
Halk szó...
Tigris. Márduk...
tek a aranypal...
kan lebegtek a...
Sineár királya...
mében gyöngyh...
oszlopát, a kes...
nehéz saruban...
szolga. Aludt...
ébreden osont...
hadai fölén és...
dett föléje az...
Isten és e...
a néma, titokz...
csobogott, part...
feléjük nyújtot...
jártak a fák bu...
siettek halomró...
oltárán bénán...
verték a falra...
árnyéka, hival...
homokföldön ez...
hogy lerontsák...
oltárát.
Amrafel r...
a nyugalom, ál...
csengése zenget...
játszott a homl...
nyok ujjá a hárt...
szókelte smarag...
alatt, melynek...
kedők hozták e...
a törvényhozó...
hent a kerevet...
hite trónolt Si...
mok a csordán...
kan szuszogtak...
modtak az ösz...
Csak főnt...
mozgott halk oz...
akarta a zajt, n...
éjszaka rengete...
olajzöld nedű c...
atlan rejtelmek...
az ég peremén...
alatt, a város k...
sakálók sikoltoz...
mohája alatt kí...
szomjazó dühvé...
A karaván nént...
csontu, hatalmas...
hosszu bot, n...
pedig izmaiba...
vében nem vol...
homloka sötét...
szeme komor fa...
rész, most adáz...
és leszivárgott...
közé. Magas vo...
mint a tölgy...
gyöngye fuvalat...
is végigrebbent...
fájdalom. Hárr...
bocsátotta le a...
ősz patriarchát...
rachot. Meg se...
ketlen köveket...
forró látomása...
mintha csontjai

Mégis

vara

szemillő dollár-
adatok és izzva
gyultak a sinek
kioszkok is. Az
en cseppfolyossá
te el a sineket.
ások és az uta-
n tartózkodtak,
adóház előtt el-
emberekkel. Az
kossága nézte a
is künmaradtak.
élelmetes látvány
adelfia hivatásos
ett erővel dol-
Az állomással
t is megmenteni.
vara azonban tel-
ligi megállapítá-

eket

helyzetének

intézményeknek
ényszerítjük a ta-
ez való köteles

kérdését elvben
vényoikk alapján
nyek ugyanis ki-
községek, melyek
a törvényben elő-
kaphnak kongruát.
segély kiutalására
fogják azoknak a
ar kormánytól is
nak, akiknek tör-
na, javaslatot tet-
almazzon fel arra,
avi háromszáz lejes

még szóba hozta a
l kolportált hie-
ortodox központ
ól nincs tudomása.
lásügyi kormány-
rendeletet küldött
köteles előzetesen
oda vezetőségének
t lejár — fejezte
államtitkár — és
tagaszkodik hozzá,
okratikus választási
int folyamatban le s
lesz annak, hogy
athassa működését.

dezesek

szünetes munkahely-
són szerezhető be

utca 92



DEL

oan nagy választék-
goicsóbban vállalk.
Cluj, P. Mihai Vitea-
zul (v. Széchenyi-tér)
40. sz. Telefon 493.

Isten lábánál...

— A történelem regénye —

Írta: Sas László

2. Nap és hold

A hold sárga képe, mint a fulladt sóhaj-
tás, terítette rá hideg, vibráló színét a vad bo-
zóttal, sűrű páfránnyal belepett domboldalra.
Hallgató, nehéz lélekzéstű volt az éjszaka. Délen
világosság szövődött át a menny fekete koronája
alatt a sűrű levegőn. Ur-Kaszdim még ébren
volt. A tornyok kiszórták rőt fényüket a vörös
homoktengerre, amelyen embernyi-ember lapuló
fekete árnyéka kigyózott előre. A sunyi és ala-
ttomos csöndben nagy Istenük, a Hold vezette
őket, tomporuk reszketett a nehéz uttól, válluk
a gyilkos teherrel, szemük révedt tükörén reny-
hén játszott a Holdisten alattomos mosolygása.
Titkokat takart az éjszaka, amik sóváran, vak-
hittel sompolyogtak Hárrán felé.

Halk szóval esobogott a domb tövében a
Tigris. Márduk templomának ormán sötétbe vesz-
tek a aranypalák, a Napisten oltára körül hal-
kan lebegtek az áldozatok piros lángjai. Amrafel,
Sineár királya mélyen aludt, palotája hűs ter-
mében gyöngyháló-rüggöny övezte ágyának négy
oszlopát, a keskeny és mély ablaknyílások alatt
nehéz saruban álmos léptekkel járt a fegyveres
szolga. Aludt a király, aludt istene a Nap, de
ébren osont feléje Ur-Kaszdim királya láncos
hadai élén és gunyos, halk hahotával ereszke-
dett föléje az éjszaka sápadt istene, a Hold.

Isten és ember vérgőzös viadalára készült
a néma, titokzatos éjszaka. A Tigris halkan
esobogott, partján megzizzentek a bokrok, ha
feléjük nyújtotta hímes taraját a víz. Szellők
jártak a fák bus lombjai között, titkos beszéddel
szétek halomról-halomra. A nap messze szállt,
oltárán bénán lobbantak a lángok, árnyakat
verték a faira, közéjük kuszott a hold sápad
árnyéka, hivalkodón, gögösen, mert a vörös
homokföldön ezernyi-ezer láb hordta harcosokat,
hogy lerontsák, földdé tegyék az ellenséges Isten
oltárát.

Amrafel mélyen aludt. Szívében meghált
a nyugalom, álmában nemes törvények bölcs
csengése zengett. Szeretet és jószág ájtatos köde
játszott a homloka körül, mint vékonyosontu leá-
nyok ujjai a hártán. Ágyánál márványmedencében
szólt smaragdszínű víz, a sötét baldachin
alatt, melynek sűrű szövődékét sötétbőrű keres-
kedők hozták a messzi Keletről, ott csüngtek
a törvényhozó táblák. A munka nyugalma pi-
hent a kereveteken és az igazságkeresés tiszta
hite trónolt Sineár népe felett. Pihentek a bar-
mok a csordán, keeskek a lombfedél alatt, hal-
kan szuszogtak a kosok és behuzott fejjel ál-
modtak az ösvérek.

Csak fön a dombon, a járatlan ösvényen
mozgott halk oszó léptekkel a karaván. Kerülni
akarta a zajt, mintha lopva iramodna bele az
éjszaka rengetegébe. A domb főkán, mintha
olajzöld nedű esorgott volna a menny belátha-
talan rejtelméből, tölgyek koronája emelkedett
az ég pereméig. A pusztában, mely a domb
alatt, a város kökerítésétől délre húzódott, éhes
sakálók sikoltottak. A kibukkanó sziklak ötváros
mohája alatt kigyók sebbenkedtek, párdúc lapult
szomjazó dühvel az olajfa kohadt törzse mögött.
A karaván némán haladt, elől magos, széles-
csontu, hatalmas ember, kezében finommetszésű,
hosszu bot, néha gyöngén rátámaszkodott,
pedig izmaiban nem volt fáradtság és szí-
vében nem volt félelem. Előreemelkedő csontos
homloka sötét árnyékot viselt és tágas, világos
szeme komor fájdalmat. Feje szilaj volt és me-
rész, most ádáz fájdalom szoritotta le nyakszirtjét
és leszivárgott csontjaiba és befészkelődött izmai
közé. Magas volt, rendíthetetlen és terebélyes,
mint a tölgy. De mint a szél végigrebbenti
gyöngye fuvalatával az erős tölgy terebélyét, őt
is végigrebbentette komor felismerésével a sötét
fájdalom. Hárrán kövei között csak órák előtt
bocsátotta le a sir feneketlen enyészetébe az
ősz patriarchát, családjának atyját és fejét, Te-
rachot. Meg sem áztathatta könnyüivel az érzé-
ketlen köveket, már indulást parancsolt lelkének
forró látomása. Elöl ment, a karaván előtt,
mintha csontjainak nagy feszülésével maga után

akarta volna vonni a hosszú sort, amelyben
emberek, állatok, terhek, a jövendő halk meg-
sejdlése vonult némán előre.

Erős volt az ember fájdalmának megvias-
kodásával, hitével, melyet még szavakba foglalni
nem tudott. És izmoz volt az ember, fáradha-
talan és megszámlálhatatlan nehéz lépteivel.
Barnavörösbe hajló selymes szakála göndörödő
nemes fonatával, csapzott, sötét haja és merész
ívelésű nyerges orra szája köré az eszményiség
vonalait és a dacos akarat kemény parancsát
rajzolta. Mögötte nesztelenül, mint az árnyék,
vékony, szívós ember haladt. Kezében nem volt
bot, testét nem fedte ruha, csak övén csüngött
le tarka selyemszövet, a szemérem helyén.
Sötét bőre rászikadt csontjára, szeme üreges
volt, az üregeken a forráság tikkadt párja la-
pult meg a szintelen recék alatt. Ritkuló haja
vállára omlott. Testét forradások, sebek és fe-
kélyek sötét nyomai borították. Néma én be-
szédelen volt vékony orcája, melyen előrehajlott,
mint roppenésre készülő szárny, a két pofacsont.
Álmos bágyadság ringott ki belőle, a magusok
halk zümmögése szállott ajkáról. Hallgatagon ha-
ladtak, mögöttük hallgatagon a nyáj, élén méla
kosokkal, nem zajongtak, mintha megragadta
volna őket is az éjszakának borzalma, a hárráni
szolgák nyurga lábbal, álmosan baktattak a
baromcsorda után, nem kellett összeterelni, ös-
vényre szoritani, csüggéd fejjel, egymást dörzsölő
bordákkal haladtak a két-ember után. Hátral-
teve hátára keeskek puha prémjéből ágyazott
piciny fészken ült az urnő, lábánál ékes szol-
gák magas legyezőkkel, hogy elhesseggék az
éjszaka repülő férgeit és szolganők, vállukon
hosszunyaku korsókkal, melyben a Tigris küs
vizét hordták a távoli utra, olajat és friss gyü-
mölcsöt és mögöttük máhás ösvérek, préme-
kel, aranyzövegekkel terhelték és az ösvérek
és barmok hosszú sora mögött a ház rokoni
népe puha nyergelen, értelmetlen arccal, fáradt
bobiskolással és utánuk a ház hódló népe és
a szolgák sok csapata lépkedett elfojtott sóha-
jokkal.

— Szasztra, — szólalt meg egyszerre a
sor élén haladó hatalmas ember és szavától
megrezent kísérő árnyéka. — Ezen az éjszakán
temettem el atyám és ime háznépemmel, szol-
gámmal uton vagyok idegen ösvényeken, —
tudod-e hová tartok, Szasztra?

— Nem kérdeztem, töled, Amram, amikor
hívtál, miként nem kérdezted te sem, merről
jövök, amikor a csillagok gyülekezésén megje-
lentem házatok küszöbénél.

— Nem kérdezted, Szasztra, miként nem
kérdeztem én, minő utról tértél küszöbünk elé,
de te mondtad, a végtelen Isten lábától jössz és
én mondom, a végtelen Isten lába elé megyek.

Megint nagy csönd lépett oldalak mellé
és ök hallgatón törtettek tovább az éjszaka
járatlan ösvényén. Elérték a tölgyes szegélyét,
ahol már kövér füvek borították a földet, a
barna domb legmagasabb hátán, édesvízü patak
csörrenve ömlött ki a rengeteg sötét birodalmá-
ból, özek szeliden nesztettek, a lombok illatát
szagolták és halkan szisszentek, mielőtt elnyelte
őket az erdő sűrűje. A hold összezsugorodott
az égen, kelet felől szítálva érkezett a világosság,
apró biboros színekkel, amikor Hárránból ék-
telen sikongással zudolt az égnek a jaj, tüzcso-
vák sötét és gyászos tarajokkal csapkodtak fel
a falak közül, pernye keserű szaga ült a szél
hátára és sivitva siklott el mellettük.

Félelem és borzongás rebent át a kar-
avánon. Az állatok felütötték fejüket, ijedten
szimatoltak a levegőben, az emberek gerincén
ijed sikamlással futott végig a rettegés. Csak az
előljáró hatalmas ember volt szilárd és öntuda-
tos, hitének fensőbbségében bizakodó, kiegye-
nesedett, mintha nyújtózkodna, tagjai megnyul-
tak, mintha az égig akartak volna ereszkedni
és amikor megfordult, hogy megegyeszer meg-
keresse a multat, amelyet örökre elhagyott,
kebléből, mint a föld horkanása, morajlás zudult.

— Szasztra, — mondotta megint, — lá-
tod, a domb tövében Hárránt, ahol a Napite-
n trónolt, zsarátnok emésztí. A Hold és a sNap
hiu kevelységgel vetélkednek vérrel áldozó
embereken, mert egyik se Ő az Egy, aki Van

és ezen az éjszakán felettük áll magasan és kard
élével emésztí el a Nap és a Hold népét, mi-
ként éjszakába üldözi a napot és a világoasságba
fojtja a holdat.

— Ő az, aki Van, Ő az, aki Nincs, —
dünnyögte Szasztra és árnytéstén sötét árnyék
vonult át. — Ő a megfoghatatlan, a láthatatlan,
az elérhetetlen és az érthetetlen.

Megtorpant a karaván, mintha megsejtette
volna, hogy a vezérlő ember pihen. Szemét
pihenteti a két hiu, nagyisten bukásán, me-
lyet tűz és vér harap szét mulandósággá. Nem félt,
nem remeget, pihent. Házát és néjét kivette
a halál diadalmas éjszakájából, amibe bele-
fulladt császár és nép, törvény és emberkéz-
alkotta mű. Minden mulandó, mint a parázs,
mely enyészetté hamvad. Sok-sok ivadékok,
vérdusak és erőscsontuak, felfelétörők, kik
magas tornyokat építettek, rabszolgákat gyűj-
töttek, nevüket dalba foglalták, álmokat szöttek
az évek végtelenjébe, összeomlottak, elnémultak
és elporladtak az elmúlásnak ezen az éjszaká-
ján, csak egy maradt meg közülök, a hatalmas
csontu, higgadt, magashomloku ember és háza-
népe, hogy népét, ivadékát elvezesse a végte-
lenbe.

A halál isszonyu jajja töltötte be az éjt.

— Amram, — sóhajtotta a kecskeprémek
puha fészkeből a fehér arcu, gyönyörű urnő.

A nagy ember előrelépett. A kosok félre-
álltak utjából, ösvény támadt a reszketve össze-
gunnyasztó juhok táborában és ő odalépett az
urnőhöz, aki mellett reszketve állottak a szol-
gák és halkan zokogtak a szolgálok és lábuk
elő tett korsókba csendesesen cseppent bele sze-
sős könnye.

— Szarái, ne félj, elvezetlek a kanáániták
közé, ahonnan atyáink érkeztek juhokkal, szol-
gákkal és drágaságokkal bőségesen.

Feléje nyújtotta vékony fehér kezét az
urnő és Amram kemény markolással megszorí-
totta. A bátorság és a hit volt benne. És az
asszony nem reszketett többé.

Biboros pompával emelkedett fel keletről
a nap, a hold belefulladt égő világosságába.
Hárrán felett üszök és zsarátnok füstölgött.
Márduk temploma leomlott a földre és egyenlő
lett vele. Vad keselyűk és sakálók lakomáztak
emberi dögökön. Nagyon csendes és nagyon
fáradt hajnal érkezett, két Isten tetemére borí-
totta az enyészet leplét. A karaván pedig a
domb sima hajlásán, árnyas lombok alatt eresz-
kedett le új földek elébe, új hitek felé a jö-
vendő titkával terhes kébellel.

Anglia engedelményét tesz Franciaországnak

London, június 13. Tegnap este miniszter-
tanács volt, amelyen elhatározták, hogy közölni
fogják Párisal, nem hiszik, hogy a passzív rezisz-
tenciát a németek beszüntethetnék, mindamellett a
Franciaországgal való jóviszony érdekében hajlan-
dók kijelenteni, hogy a német kormány javaslata
nem kielégítő.

Eredménytelen a francia-török tárgyalás

Lausanne, június 13. A tegnapi ülés újból
eredménytelenül végződött, mert a törökök nem
akartak engedni. Az ülés után a szövetséges dele-
gátusok elhatározták, hogy újabb utasításokat kér-
nek kormányaiktól.

Mussolini a magyar jóvátételről

Róma, június 13. Mussolini minisztereinek
az olasz parlament keddi ülésén beszédet mondott
a magyar jóvátételről. Magyarország — mondotta
Mussolini — mindaddig csak természetben fizette
a jóvátételt. Állandóan a romlott pénzügyi visz-
nyokra hivatkozott. Ezért kért Magyarország na-
gyobb kölcsönt, amelynek garatálására vám- és
dohányjövédékeit ajánlotta fel. Ezeket tehát a zá-
logjog alól fel kell oldani. Olaszország meggyőző-
dött arról, hogy Magyarország ilymódon talpraál-
lana. Ebben az angol kormány is egyetért. Mégis-
a jóvátételi bizottság a franciák álláspontját fo-
gadta el. Olaszország és Anglia helytelenítik a
kölesön visszautasítását és ezért intervenciójukra a
jóvátételi bizottság szakértői delegációt küldött Bu-
dapestre, hogy a kölesön szükségességét és annak
a jóvátételre kedvező kihatását megállapítsa.

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

nyekbe diákság

Kelet tudósító. Rakovszky bel-
tvánnak a mult
óra a soproni
ányok ügyében.
mondotta — a
yáról áthelyezett
n katonai alaku-
ttabban kijelen-
amitéle különit-
nem képez. A fő-
t. A beszámolón
port, de egy-két

leg éles összetűzés
képviselők között
ükséges óvintéz-

főiskolai hallgatók
A népgyűlést a
meg. (Nagy zaj a
ások.) A kormány

laszát tudomásul
Pál és Farkas
összeírásával kap-
tették szövé. A
mindent megtesz
ben viharos jela-

ZÉLET

a cluji zsidó
a

f. évi szeptember
ernátusban a ta-
gyelete mellett a
szerint erkölcsi,
n nevelésben ré-
nének arról, hogy
si követelménynek
a egyelőre 60 nő-
pedig elsősorban
tanítézetek vala-
re kizárólag azok
ernátus-alap építő-
és 10 éven belül
kiből legalább 20
znek, vagy ismerő-
A felvételt folyó hó

atékkel felhívjuk
o betartására, hogy
helybeli középisko-
tosithassunk, más-
egyelőre nagyobb
ölhető.

isitást ad Fondul
ósága, Cluj, Calea

pitőbizottsága

Spitzer József s. k.
elnök

kolozsvári neológ
ozsvári neológ hitköz-
legesítette állásában
Az új főkántor, aki
az általa komponált
adásával keltett fel-
jászervezi énekkarát,
nülég helyet foglal-
ar Színház operaegyüt-

Fogakat,

anyból régít és rom-
k csütörtökön, 14-én
rk szálloda 4. számú
s délután 2—6 óráig

Az excsászár előszót ír a Bibliához

Vilmos excsászár, aki száműzetése óta a doorni kastélyában él, a legutóbbi időben — mint Amszterdamból jelentik — rendkívül jellemző lelki átalakuláson ment keresztül. Már hetekkel ezelőtt olyan hírek szivárogtak ki a doorni kastélyból, hogy az excsászár vallási mániába esett, állandóan imádkozik és valami rendkívüli várt. Ugylátszik, az excsászár hosszúnak találta az imádkozást, látja: a világ-politikában még mindig nem történt semmi olyan, ami a régi állapotokat visszahozná, trónját még mindig nem adták vissza — ennek tudhatjuk be, hogy a hiábavaló vallási próbálkozás a legutóbbi napokban valami egészen különleges kitörésben konkretizálódott. Az excsászár visszavonult kastélyának legbelsőbb szobájába és hozzáfogott egy nagy írásműhöz: bevezetése a Biblia elé. Az excsászár csupán legbizalmasabb embereinek árult el néhány részletet a készülő előszóból. De már ezekből is teljesen kiviláglik, hogy tulajdonképpen miről van szó. Az excsászár azt mondja

A Bibliát annakidején a legmagasabb szellemben írták meg. Ha a tiszta bibliai szellem uralkodott volna a világon, sok mindent, ami az emberiségre károsan hatott, elkerültünk volna. Mi az oka annak, hogy a Biblia szelleme ennyire elferdült? — Az excsászár megadja a feleletet: — A zsidók az okai. Morális ferdeségeikkel megfertőzték a Biblia szellemét, amelyre az ő szégyenletes transzformációjuk után ma már rá sem lehet ismerni. A zsidók idézték elő a világháború amelyet mint egy somoru adottságot vállaltunk és sikeresen végig is küzdöttük volna, ha a zsidók nem állanak itt is útunkba. Ők voltak, akik győzelmünket aláásták és azok a szociális gondolatok, amelyek Németországot 1918-ban szétbomlasztották, az ő boszorkánykonyhájukból párlottak fel. En most rá akarok mutatni arra, milyen volt a Biblia amikor keletkezett és milyen most, miután agyonnyomoritották. Ebből a célból nagy előszót írok a bibliához. Új értelmezést adok a Bibliáról alkotott mai felfogásnak. Feltárom azokat a rugókat, amelyek az elferdüléshez vezettek és megmutatom az utat, amelyen a régi Biblia tiszta világába vissza lehet térni. En remélem, sikerül a kellő pillanatban megállítanom az emberiséget a lejtőn azzal, hogy felnyitom szemét és módot adok arra, hogy a benne dülő mélyt magából eltávolítsa.

Eddig az excsászár stichwortjai a készülő nagy műről. A néhány elejtett szó világosan beszél. Vilmos császár sem különb ugylátszik azoknál, akik életükben csalódnak, meghasonulván, bűnbakot keresnek mentségükre. Az excsászár érzi a felelősséget, amely a világháboru kirobbanásának előmozdításáért és milliók pusztulásáért ráhárul. De ahelyett, hogy a mult büneiért doorni magányában valóban magába merülne és olyan könyvet írna, amely éppen a beismerésnél fogva alkalmas volna az excsászárhoz hasonló ideológiájú és a világ kárára még ma is működő államférfiak kijózanítására, ehelyett marokra fogja kezét és tehetetlen düllében keres valakit, akire rácsaphasson.

Utolsó emberi vonás ez és még a tetetett idealizmussal sem menthető. Mert tudjuk, vannak emberek, hívők és örültek, akik csakugyan világmegváltásról álmodoznak, szerkesztőségünkbe is hoz naponta levelet a posta, lázas kuszált írással, amely egyszer a Messiást, egyszer Luciferet, egyszer valami egészen misztikus Hatalmasságot hív segítségül a világ vajutolsó katalizmájához. Ezeknek íróiról tudjuk: kor-dógomru, lobogóhaju, sápadt apostolok, szombatosok vagy más egyszerű emberek, akik igazán erdők és ligetek csendes magányából szólalnak elő. De Vilmos császár? Az ő előszó-írása visszakaesintgatás a trónra, az ő világmegváltása a saját megváltása a doorni kastélyból a potsdami császári palotába. A készülő előszóval az excsászár még azt a kis tekintélyét is el fogja veszteni, amely egyes érzőszívű és királyunk iránt bánatos hűségre inficiált lovagjaiban eddig megvolt.

Ben Ami

Hamburg Róma ellen

Interju Pistiner képviselővel. Az új internacionális harcot hirdeti a világreakció ellen

(Bukarest, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hamburgi szocialista konferenciára a romániai szocialista párt is elküldte delegátusait. A delegáció egyik tagja, Pistiner dr. csernovitzi képviselő, aki nemrégiben tért vissza a kongresszusról és aki a következőket mondotta utjáról:

— A kongresszuson a világ összes szocialista pártjai képviselve voltak. Harminc ország, negyven szocialista pártjának megbízásából hat-százhuszonöt képviselő jelent meg. A kongresszus határozataira a német és az angol csoport volt a legnagyobb befolyással.

— A kongresszus napirendjén három igen fontos kérdés szerepelt. Legelőször új internacionális alakítását határoztuk el. Az új és a második internacionális között az a különbség, hogy míg a második internacionálisnak csak tanácsadó joga volt, addig az új internacionálisnak *határozati joga is van*. Természetesen az internacionális csak nemzetközi kérdésekben határozhat, de nem irányíthatja az egyes országok szocialista pártjait.

— Az új internacionális nem nevezünk el negyedik internacionálisnak, mert nem ismerjük el a moszkvai kommunisták harmadik internacionálisját.

Harc a reakció ellen

— A kongresszusi vita második fontos kérdéséként — folytatja Pistiner — a reakció elleni harc szerepelt. Harc a fascizmus és az antiszemitizmus ellen, amely szintén egyik megnyilvánulása a reakciónak. A kongresszus nemcsak azt határozta el, hogy az összes szocialista pártoknak erős harcot kell indítaniuk a világreakció ellen, de kimondotta azt is, hogy ama országok szocialistáinak, amelyekben a szocialista mozgalom ellanyhult, segítségül kell hívniuk az erősebb szocialista pártokat.

Igy például az olasz szocialista pártok An-

A mai Amerika

Lakásvizonyok, posta, közlekedés. Az udvarias Amerika

(Bécs, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban tért vissza Amerikából báró Popper Leopold, a világhírű Jeritza Mária férje. Amerikába részint üzleti ügyei miatt, másrészt ott vendégszereplő felesége meglátogatására utazott. Impresszióiról igen érdekesen számol be egy bécsi újság hasábjain.

— Az amerikai lakásvizonyok, írja báró Popper, sokkal jobb mint Európában. Majdnem minden jobban fizetett munkásnak saját háza van, a legtökéletesebb kényelemmel berendezve. Nyolcezer dollárért már pompás házat lehet venni, szép nagy kerttel. Többemeletes felhőkarcolók csak az üzleti negyedekben vannak, míg a lakások egész más városrészekben épülnek. Minden munkás igyekszik megtakarítani a pénzből annyit, hogy részletfizetésre saját házhoz juthasson. Az automobil szintén nem olyan ritkaság odaát, mint minálunk. Egészen olcsó részletekre adnak ma már kis Ford autót, melyet minden munkás megvehet magának.

— A telefon páratlanul működik. Hibás kapcsolás a legritkább esetek közé tartozik. Interurbán-beszélgéseket is néhány perc alatt le lehet bonyolítani. Így például Newyorkból Csikágóba tíz perc alatt kaptam kapcsolást. A posta is nagyszerűen működik. Newyork városának délelőtt feladott levelet már délután kézbesítenek s a csőpostán három óra alatt a legnagyobb távolságokra eljut a levél.

— A vonatok ugyancsak a legnagyobb kényelemmel vannak berendezve. Percnyi pontossággal közlekednek. Az étkezőkocsik sokkal nagyobbak, mint nálunk és kinos tisztaság mindenütt. A pincérek egész serege, jórészt fehérruhás néger bonyolítja le a gyors kiszolgálást. Az utasok a Pulmannkocsikban puha fotelleken ülnek. Minden kocsiban van egy kiszolgáló ember, aki az utasok szükségleteiről gondoskodik, cipőiket, ruháikat tisztítja. Minden vonaton külön dohányzóterem van,

glia szocialistáinak segítségét fogják kérni a fascizmus elleni küzdelemben. Elhatározta a kongresszus továbbá azt is, hogy az összes szocialista pártok sikra szállnak a nemzet kisebbségek jogaiért.

— A napirend harmadik pontja a nemzetközi helyzettel foglalkozott. A jóvátétel és a Ruhrkérdés ügyében a belga, francia, angol és német szocialista kiküldöttek egyhangulag azon a véleményen voltak, hogy Németországnak *meg kell fizetnie a valódi károkat*, de Franciaországnak *le kell mondani a Ruhrvidék megszállásáról*, ami nem is gazdasági, hanem reakciós politikai célokat szolgál. Az antant-államok és Németország szocialista pártjainak kiküldöttei kötelezettséget is vállaltak ennek a határozatnak a realizálására.

Az új internacionális és a kommunisták

— Ami Szovjetországot illeti, — folytatta tovább Pistiner — leszögeztük, hogy egyetlen országnak sem szabad Oroszország ellen háborút viselni olyan ürügy alatt, hogy ott diktatura van. Hiszen Franciaországban és Olaszországban is diktatura van, csak hogy reakciós diktatura. Kommunisták nem is vettek részt a kongresszuson, de megjelentek az emigrált orosz mensevikiek és szociálfordalmárok kiküldöttei.

— Oroszországban ma különben is ugyanaz a helyzet, ami Olaszországban. A bolsevik diktatura alatt épügy, mint a fascista diktatura alatt csak titokban végzik munkájukat a szocialista pártok.

— Azt hiszem, — fejezte be Pistiner az interjut — a kongresszusnak világpolitikai relációiban igen fontos kihatása lesz. Természetesen még várni kell, hiszen a francia és az olasz szocialista pártok ma igen gyengék. Mindenesetre annyi haszna már is volt a kongresszusnak, hogy helyreállította az egyes országok szocialista pártjai között az összeköttetést.

külön írófülke, gyors- és gépirónóval. Minden percben lehet táviratokat feladni, amelyeket a nagy drótmékkülivel továbbítanak, vagy a legközelebbi állomáson adnak fel. Az állomásokon pihenő- és irodahelyiségek vannak, fürdőszobák, postahivatalok, minden nyitva éjjel-nappal, csak hogy az utazást minél kényelmesebbé tegyék.

— Mindez persze csak azáltal válik lehetővé, hogy az egész vonalon vasfegyelm uralkodik [a legnagyobb udvariaság figyelembevételével. Az amerikaiak általában nagyon udvariasak. Sőt Amerika ma sokkal udvariasabb, mint Európa.

— Nagyon egyszerű az oka annak, miért jobb az élet Amerikában. Az emberek jóllakottak és nem hajja őket az éhség. A jövedelem aránylag kicsi részével fedezhetők azok az elsőrendű szükségletek, amelyeket Európában a dolgozó emberek legnagyobb része még teljes fizetéséből sem tud megszerezni. Erre vezethető vissza az is, hogy Amerikában nincsen se szocializmus, se bolsevizmus és az amerikai munkás, az európai értékelésekhez képest konzervatív elemet képvisel.

Románia befogadja a bolgár menekülteket

Bukarest, június 13. Ma délelőtt minisztertanács volt, amelyen Duca, külügyminiszter ismertette a bolgár eseményekről érkezett jelentéseket. A kormány elhatározta, hogy Románia befogadja az ide érkező politikai menekülteket. Bratianu Vintila pénzügyminiszter kifejtette külföldi útjának motívumait — melyeket a minisztertanács tudomásul vett. Sassu ipar- és kereskedelmi miniszter előterjesztette, az új kiviteli rendeletet, amelyet a minisztertanács ratifikált. A rendelet szerint az élőmarha kiviteli vámja darabonként tízezer lej, a tojás darabjéé pedig két lej ötven bani. A minisztertanács elfogadta az új gabona-rendeletet is, melynek rendelkezései már ismeretesek. Végül a minisztertanács a főváros tüzfifaellátásával foglalkozott és jóváhagyta a Forestiera erdélyi fatermelő céggel kötött szerződést huszezer vagon tüzfifa szállításáról. A fa ára háromezerkétszáz lej vagononként, az állomásról.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 le félévre 320 lei, egész évre 620 lei.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő dr.

— **A pénzügyminiszter utja.** Bukarestből jelentik: Megirtuk, hogy Bratianu Vintila pénzügyminiszter június huszadikán külföldi körútra indul, amelynek során Páris, Londont és Rómát keresi fel. Párisban a jóvátételi kérdéssről, Londonban az 1916-ban összerombolt petróleumtelepek ügyében, Rómában pedig az államkincstári-bonok konszolidálásáról fog tárgyalni. A minisztert utjában Viculce, a jóvátételi bizottság román megbízottja, Terana az állam adósságok igazgatója, Antoniu a pénzügyminiszter kabinetfőnöke és Radulescu közgazdasági író kíséri el.

Az „Adeverul” szerint Bratianu Vintila pénzügyminiszter külföldi utazása alkalmával tárgyalni fog egy nagy külföldi kölcsön felvételéről. A kölcsön összegével a miniszter az állam belső adósságait akarja kifizetni.

— **Ujból szönyegen a parasztpárt és nemzeti párt fuziója.** Bukarestből jelentik: Az „Adeverul” jelenti, hogy a parasztpárt választmánya megküldötte a nemzeti pártnak fuzióra vonatkozó feltételeit. A nemzeti párt végrehajtó bizottsága a feltételeket még e hét folyamán megvitatta és azonnal válaszolni fog. Valószínű, hogy az erdélyiek ellenjavaslatokat fognak tenni.

— **A postások megkapták júniusi fizetésüket.** Hosszas sürgetés után a kolozsvári postásoknak ma kiadták a június elsején esedékes fizetésüket és a szokásos prémiumot. Nagy lehangoltságot keltett azonban postáskörökben, hogy az éjszakai inspekciós díjak kifizetésére most sem történt intézkedés. Ezeket a különdíjakat január óta nem kapják a tisztviselők, ami két-három ezer lejt jelentene minden egyes postásnak.

— **Kettős bírói tanácsot szerveznek.** Régi panasz az erdélyi igazságszolgáltatásnak, hogy a bíróhiány miatt egyre szaporodnak a bíróság restanciái. Az erdélyi bírói kar hónapok óta sürgette az igazságügyminisztériumot, hogy a bírák számának szaporításával vessen véget ennek az állapotoknak. A kormány most úgy igyekszik segíteni a bajon, hogy csökkentik a bírói tanácsok számát. Erre vonatkozólag a törvényhozás el is fogadott egy rövid egyszakaszos törvényjavaslatot, amelynek szövege ma jelent meg a „Monitorul Oficial”-ban. Eszerint két bíró előtt folynak le a tárgyalások és ha a bírák egyvételében vannak, meghozzák az ítéletet, ha nézeteltérés van közöttük, harmadik bírót is meghívják a tárgyalásra és szótöbbséggel hozzák meg az ítéletet.

— **A craiovai vádtanács tárgyalja Schina ügyét.** Bukarestből jelentik: A semmitűszék helyett adott Schina teletbezésének a vádtanács végzése ellen és az ügyet újabb döntés végett a craiovai vádtanács elé utalta.

— **Osztrák-magyar tábornokok romániai nyugdíja.** Bukarestből jelentik: A „Dimineața” értesülése szerint Artz tábornok, az osztrák-magyar hadsereg volt vezérkari főnöke, Auffenberg tábornok és más magasrangú tisztek, akiknek Románia új területein van illetőségük és Romániától kapják nyugdíjukat, értesítést kaptak, hogy beszüntetik nyugdíjuk folyósítását, ha nem térnek vissza Romániába.

— **Sztrájk a brassói vasiparban.** Brassóól jelentik: A Szhiel Testvérek Gépgyár Rt. munkássága és a gyárigazgató között az elmúlt héten az új kollektív szerződés megkötésére a munkások és a cég képviselői között tárgyalások voltak folyamatban. A tárgyalások időközben megszakadtak, majd szombaton a gyárigazgatóság 34 munkását kizárta. Emiatt a mai napon Brassó szervezett vasmunkássága, számszerint kétszázán felül, sztrájkba lépett. Az ellentétek kiküszöbölését a munkügyi felügyelőség vállalta magára.

— **A nyaralók szórakozóhelyeinek zárórája.** Bukarestből jelentik: A belügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi prefektúrához, melyben utasítja, hogy a nyaralóhelyeken mindenféle szórakozóhelyiség éjjeli tizenegy órákor bezárandó.

— **Kifizetik a vasutasok júliusi prémiumát.** A bukaresti vezérigazgatóság felszólította a CFR. kolozsvári üzletvezetőségét, hogy állítsa össze a körzetében levő vasutasok listáját és tizenhatalyadikáig terjessze fel a prémium-megállapító konferenciának. A huszonhat fizetési osztályba sorozott CFR. alkalmazottak prémiumjáruléka 304.75 és 1205 lej között mozog.

— **Kiépítik a borsakirlibabai vasutvonalat.** Máramaroszigetről jelenti tudósítónk: Mihályi Gábor máramarosi prefektus a napokban érkezett meg Bukarestből, ahol tanácskozást folytatott Nistor bukovinai, majd Mosoiu Traian közlekedésügyi miniszterrel a borsakirlibabai vasutvonal kiépítése érdekében. Ez a vasutvonal ugyanis közvetlen kapcsolatot teremtené Máramaros és Bukovina s így közvetve a regát között. Mosoiu miniszter megígérte a prefektusnak, hogy a legközelebbi időben belől szakértőket küld a helyzet tanulmányozására.

— **Cipészek országos kongresszusa.** Bukarestből jelentik: Június 23-26-án Bukarestben a tornaegyesület termében az ország cipészei kongresszust tartanak. Erre az alkalomra a kongresszusra utazóknak 75 százalékos menetdíj kedvezményt engedélyezett a közlekedésügyi miniszter. A kongresszus tárgyai között szerepel a nyersanyag kérdése, a hadsereg cipészükségletének ellátása, a kisipar támogatása és az anyag szerzésének ellenőrzése.

Megyék

Apámnak, aki igaz kőhén

Apám, te már nem értesz meg engem.
Ne vitasd a magad igazát.
Apám, te a múltban élsz még,
én a jövőt várom
s ez elveszi tőled, amit az ad.

Apám, most már nem kellene a meséid,
szombateszt bánatos dalok,
Bálsém csudamondó álomlegendái
(szép az álom ébren)
és az ájtatos Elul-hajnalok.

Hová lett a gyermek, aki meghalgasson?!...
Most már el kell mennem:
megindult a munka...
De te csak fond tovább az álmod, apám,
mert ugysem értesz meg már engem.

Assér Lemil

— **Khaki egyenruhát kap a hadsereg.** Bukarestből jelentik: A Monitorul Oficial mai száma rendelkezést közöl az egyenruha megváltoztatásáról. A tisztikar és a kombattáns csapatok egyenruhájának színe ezután az angol hadseregben használt khaki lesz, a segédszapatok továbbra is az eddigi zöld egyenruhákat fogják viselni.

— **Budapesten megmérgezték egy könyvelőt.** Polich József könyvelő tegnap vizsgálatra jelentkezett a klinikán és arról panaszkodott, hogy napok óta rosszul érzi magát, azt hiszi, megmérgezték. A kérdésekre vonatkozóan előadta, hogy a budapest-szolnoki vonaton utazva, Alexander Béla ügynök megkínálta sűteménnyel és azóta állandó gyomorgörcsei vannak. Később a klinikán elvesztette eszméletét és estére meghalt. A vizsgálat megállapította, Polich József elmondotta Alexandernek, hogy félmillió korona megtakarított pénze van, amit szeretne biztos helyen elhelyezni. Alexander Jollárvásárlást ajánlott. Polich belement az üzletbe és átadta Alexandernek a pénzt. Utközben azután Alexander megmérgezte. A rendőrség megindította a nyomozást Alexander kézrekerítésére.

— **Öngyilkos lett, mert rosszul bántak vele.** Gyórfi Katica tizenkétéves cselédnő ma délelőtt Farkas-utca 25. szám alatti lakásban öngyilkosságot követett el. Gazdája rosszul bánt vele s bár többször fölmondott, nem akarták elengedni. Emiatti elkeseredésében a lány marólugot ivott. Súlyos belső sérüléseivel bevitték a belgyógyászati klinikára. Állapota életveszélyes.

* A fejfájás, szédülés, mellszorulás, szivdobogás oly esetekben, melyek dugulástól származnak, a Ferenc József keserűvíz kitisztítja az emésztés útjait és elhárítja a vértolulást. (3)

— **Szatmáron sztrájkolt az adókövető bizottság.** Szatmári tudósítónk jelenti: A szatmári adóösszeírő és megállapító bizottságok tagjai, az első kerületben működők kivételével, beszüntették tegnap a munkát, mert kéthetenként esedékes járandóságukat nem kapták meg. Mára a pénz megérkezett és így a fizetésük felvétele után ismét megkezdtek működésüket.

— **Meghalt a mákófalvi rablógyilkos.** Emlékeztet meg a mákófalvi borzalmas rablógyilkosságra, amelynek tettese Bot Jancsi István állatias kegyetlenséggel gyilkolta meg a közszép papját. Botot letartóztatták és a kolozsvári ügyészség fogházában várta további sorsát. Ma reggel újabb fordulathoz jutott az ügy. Az ügyészség foglára halva találta cellájában a foglyot. Halálának okát nem ismerik, de nincs kizárva, hogy öngyilkosságot követett el.

— **Megváltoztatják az amerikai alkoholtörvényt.** Washingtonból jelentik: Az alkohollévezők és antialkoholisták között az ellentét kiéleződött. Harding kongresszust fog összehívni, amely az alkoholtörvény megváltoztatását fogja kérni, minthogy a törvény fentartása mellett komoly belső zavargások várhatók.

— **Municipiólopásért elítélt katona.** Ma délelőtt ítélezett a kolozsvári VI. hadtest hadbírósa Rotár György 40. tarackezredbeli közlegény felett. A katonát 1921 június másodikán két társával a marosvásárhelyi fegyverraktár őrzetére rendelték ki. A katonák, mivel nem volt náluk munició, telenyitották a raktárt és két csomag tölényt vettek magukhoz. Ezt az alkalmat azonban Rotár felhasználta arra is, hogy a magazinnál három rakétát, egy hátizsákot és egy revolvert vigyen el. A gyanu elhárítására a lakatot bemézolta sárral, hogy olyan legyen a látszat, mintha már hetek óta senkisémet járt volna a raktárban. De mégis rájöttek a lopásra s Rotár fogházba került. A mai tárgyaláson figyelembevették, hogy hat hetet vizsgálati fogságban töltött. A hadbírósa beértesés lopás büntette miatt két heti elzárásra ítélte, amibe egy a vád képviselője, miat a védelem belenyugodott.

— **Tolvaj járt a leányinternátusban.** Szerdán reggel jelentették a kolozsvári rendőrségnek, hogy a volt Deák Ferenc-utca 10. szám alatti leányinternátusból eltűnt az egyik növendék téglaszintű selyem estélyi ruhája s egy biztosított formájú aranybross türkizkövekkel. A tizenegyezer lejes lopással eleinte az intézet cselédjét gyanúsították, de aztán kiderült, hogy a holmit a növendék egyik vendége vitte el, aki bejáratos volt az internátusba. A tolvaj ellen, aki jobb családból való és aki Dicsőszentmártonba utazott, távirati elfogató parancsot küldtek a dicsőszentmártoni rendőrséghez.

— **Rendőri hírek.** A kolozsvári rendőrség letartóztatta Szabó János szolgát, aki a Central-angro Kossuth Lajos-utcai áruházból három ezer lej értékű cernát lopott. — Tegnap este a Calea Victoriei 2 alatti Fuhrmann-féle papírkereskedésben ötezerlejes lopás történt. A tettest letartóztatták. — Szerdára virradó éjjel ismeretlen tettesek betörték a Victoria-szalámigyrar Hosszu-utcai helyiségeibe. A kárt még nem állapították meg. — A vasuti műhelyben ma reggel tettenértek munkások között két tolvajt, Hatvani Gábor és Petőfi Ferenc vasuti munkások személyében, akik többrendbeli lopást bevallottak és büntetésüket megnevezték. — Szabó Györgyné Magyar-utcai lakostól a vásári embertömegben 12.000 lejt és fontos okmányokat tartalmazó pénztárcáját vitték el. A rendőrség nyomoz a zsebmetszők után.

— **Razzia.** Kedd este a kolozsvári rendőrség széleskörű razziaát tartott. Huszonhárom embert állítottak elő a központi kapitányságra, ezek közül öt nőt a kórházba utaltak, egy határátlépőt átadtak az állambiztonsági hivatalnak. Az elfogottak között volt Salamon Árpád veszedelmes betörő, akit a bukaresti rendőrség hetek óta köröz. A többi megfelelő igazolásuk után szabadon engedték.

— **Felhívás.** Tischler József kamjászti lakost, — u. p. Tordatur — kinek ott dohány és pálinka kimerési engedélye volt, felkéri Londonban tartózkodó leánya, hogy adjon életfeltétéről. Ugyanezt kéri nevezett rokonaitól vagy ismerőseitől. Választ az Uj Kelet kiadóhivatala továbbítja.

* „Olla” gummi a favorit.

A háza

(Kolozsvár, júni 14.) Az adóösszeírő esetében a házadó és adóbizottság közölte fel, amelyek a Szövetsége tájékoztatók adóminősítése ipari vállalatoknak tandók, amelyeknek melés, gyári berendezés csak saját termékeknek.

Megjegyezték a sági vállalatai és telepei tisztszázaléka címén, saját nevükön Ezenkívül a föld bérleti értéke lon földadót is fizet.

A vállalat sá letek, melyek mással célokra, mint ami alá nem esnek. Helyesejében levő tisztviselők lakásai.

Más épületek Az állami adó védelem után pótlás javára, 3 százaléka cég tagja a keresnek javára is 1 sz Tekintve h pótladó egyféle jöve

Az erdélyi dumát a miniszterestből jelentik: szövetség memor tulajdonosok a gának eltörlesztésvetkeztek keny fehérlisztfőlöslége szerdán délután döntést csütörtökÉgyidejűleg me Bánátra vonatkgyalásokat a ma Osvada, Schauer Béla (Nagyvára Bánáti Malomsz lést fog tartani.

A működési dési engedélyek nem folynak be mértékben, ahogy óta remélték. A uttal is figyelem gazdasági bizottságra megy és a vevő vállalatok előbb beadják engedélyek felet számára visszlés 15-ig ad. Ezt a eddig nem hossz

Elkészült szabályai. A k szabályai a napoték a járásbíróspokban jóváhagy

Mi esik M alá? Egy nemrendelet újból eg ezidőszent kivitélet értelmében ezental vámkülfogyonakeményítő (szárnyasvad is), friss gyümölcsök lapotban. Ellenban álló árak hely alapján vil cukor, melasz, (1923. évi term

KÖZGAZDASÁG

A házadó és új vállalatok adómentességének esetei

Ez év április elejétől minden egyenes adómentesség megszűnik

(Kolozsvár, jun. 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az adóösszeírás és adókiadás folyamán több esetben a házadó mentesítése körül a tulajdos és adóbizottság között olyan nézeteltérések merültek fel, amelyek tisztázása céljából a Munkaadók Szövetsége tájékoztatót adott ki. Az ipari vállalatok adómentesítése tekintetében a helyzet az, hogy ipari vállalatoknak csak azok a vállalatok tekintendők, amelyeknek kizárólagos célja az ipari termelés, gyári berendezések (gépek) használata mellett és csak saját termékeinek értékesítésével foglalkoznak.

Megjegyeztetik, hogy a földbérlet mezőgazdasági vállalatok és az erdőtermelők üzemei és telepei tisztszázával adómentesítettek, vállalati adó címén, saját nevükön.

Ezenkívül a föld vagy erdő tulajdonosai a föld bérleti értéke vagy az erdő faértéke után külön földadót is fizetnek.

A vállalat saját tulajdonát képező oly épületek, melyek másra nem használhatók mint üzemi célokra, mint amilyenek a gyárépületek, házadó alá nem esnek. Házadó alá mentesek a gyártelep tetejében levő irodahelyiségek, a munkások és tisztviselők lakásai is.

Más épületek házadó alá esnek.

Az állami adón kívül, de az adóköteles jövedelem után pótdadók járnak. 2 százalék a megye javára, 3 százalék a községi javára és amennyiben a cég tagja a kereskedelmi és iparkamarának, ennek javára is 1 százalék.

Tekintve, hogy az állami adó, valamint a pótdadó egyféle jövedelem után vettetik ki, a kive-

tezők az állami adó és pótdadók összevonásának, úgyhogy a tulajdonképeni összegezett adó skálája így alakul:

a) tisztán ipari, bányai és vasúti vagy vízüzeti közlekedési vállalatoknál, az adóköteles jövedelem 14 százaléka,

b) bank-, lezárolási és kölcsönzésekkel foglalkozó vállalatoknál az adóköteles jövedelem 18 százaléka,

c) más vállalatoknál az adóköteles jövedelem tizenhét százaléka.

Tehát csak egy kivétel történik, melyről kivételt a jegyzékben vétezik fel és annak egy példányát az adóval közöltetik.

Az iparpártolási törvény alapján nyert mindenemű egyenesadómentesség 1923 április 1-től kezdődően megszűnik.

Az új keletkezési ipari és bányavállalatok üzembehelyezésétől számított öt év alatt adómentességben vagy adókedvezményben részesülhetnek, a következő feltételek mellett:

1. ha az ipari vagy bányavállalat teljesen új keletkezési, vagyis olyan, amely előbb nem volt, mint ipari telep.

2. ha vállomást adott és ebben kérte az adómentességet vagy adókedvezményt.

3. ha jövedelmezősége a nyolc százalékot nem haladja meg, amikor teljes adómentességet fog élvezni, ha pedig jövedelmezősége nyolc-tíz százalék között van, fél adómentességben fog részesülni.

Amennyiben a vállalat jövedelmezősége a tíz százalékot meghaladná, semmiféle egyenesadómentességnek helye nincsen.

Az erdélyi malomtulajdonosok memorandumát a minisztertanácson tárgyalják. Bukarestből jelentik: Az Erdélyi és Bánáti Malomszövetség memorandumát, amelyben a malomtulajdonosok a gabonakereskedelem korlátozásának eltörlését, a hadsereg és tisztviselőszervezetek kenyérliszttel való ellátását és a fehérítéskészítések szabad kivételét kérik, szerdán délután tárgyalta a minisztertanács. A döntést csütörtökön hozzák nyilvánosságra. Egyidejűleg meg fog jelenni az Erdélyre és Bánátra vonatkozó termérendelelet is. A tárgyalásokat a malomszövetség nevében Vasile Osvada, Schauer Béla (Temesvár) és Kálmán Béla (Nagyvárad) folytatják. Az Erdélyi és Bánáti Malomszövetség június elsején közgyűlést fog tartani.

A működési engedélyek ügye. A működési engedélyek iránti kérvények még mindig nem folynak be az iparfelügyelőséghez olyan mértékben, ahogy azt a rendelet megjelenése óta remélték. A kolozsvári iparfelügyelőség ezáltal is figyelmezteti az érdekelteket, hogy a gazdasági bizottság a közeli hetekben szabad-szóra megy és a működési engedélyt igénybevevő vállalatok jól teszik, ha kérvényüket minél előbb beadják. A Banca Nationala a működési engedélyek felett nem rendelkező vállalatok számára visszelészámítási hitelt már csak június 15-ig ad. Ezt a terminust a pénzügyminiszter eddig nem hosszabbította meg.

Elkészültek a Hitelező Védegyelet alapszabályai. A kolozsvári Hitelező Védegyelet alapszabályai a napokban készülnek el és betérjeszteték a járási bírósághoz, amely előreláthatóan a napokban jóváhagyja.

Mi esik Magyarországon kiviteli tilalom alá? Egy nemrégiben megjelent pénzügyminiszteri rendelet újból egységes jegyzékbe foglalja össze az eddigre kiviteli tilalom alá eső árukat. E rendelet értelmében külön engedély nélkül vihető ki külföldre a burgonyakeményítő, burgonyakeményítő-cukor, mézga és szörp, a leült vad gonyakeményítő (szárnyasvad is), a leült szárnyas belső részei, friss gyümölcsök, törköly és a borseprő tiszta állapotban. Ellenben a mezőgazdasággal vonatkozásban álló áruk közül továbbra is csak külön engedély alapján vihető ki többek között: a paprika, cukor, melasz, dohány, buza, rozsa, árpa, zab (1923. évi termés szabad), kukorica, tatárka (az

fajták jól keltek, első kapálások folyamatban, a későbbiek most vannak kelőben. A reppét az alföldi részeken már learatták. A termés jó. Kerti vetemények a szárazság következtében ritkán keltek és rosszul fejlődnek, hasonló a bab, hüvelyesek, kender és len fejlődése. Takarmányrépa korai vetése elég jók. Mesterséges takarmányok első kaszálását és betakarítását befajézták, a termés mennyiségileg közepes, minőségileg kitűnő. Rét és legelő a szárazságot sanyli, a réti fűvek kaszálása most van folyamatban. Az állatállomány egészségi állapota elég jó, járványos betegségek csak elszórtan fordulnak elő.

A kereskedők forgalmi adója. Bukarestből jelentik: A parlament legutolsó ülésén egyszakos törvénnyel felhatalmazta a pénzügyminisztert, hogy a kiskereskedők forgalmi és fényüzési adóját a jövőben átalány összegben szedhesse be.

Ausztriában leszállítják a szén árát. Bécsből jelentik: Annak ellenére, hogy úgy Lengyelországban, mint Németországban a szénárak jelentékenyen emelkedtek, az osztrák kormány elhatározta, hogy a szén árát a jövő héttől kezdve leszállítja. Ezt annál könnyebben teheti meg, mert a lengyel és német valuta nagyfokú esése folytán a szén beszerzési ára csökken.

Árverések a kolozsvári vámhivatalnál. A kolozsvári vámhivatal közlése szerint a vámhivatal helyiségében 1923 június 20-án árverés utján az alább felsorolt árak árvereztetnek el:

11 kg. 700 gr. füvegomb, négy kg. 120 gr. fagomb, 12 kg. fényezett csontgomb, 67 kg. 800 gr. pamut paszománt, négy kg. 600 gr. gyári pamut csipke, három kg. 700 gr. gyapju paszománt, 880 gr. 50 százalékon aluli selyem nyakkendő, 22 kg. vasdrótból készült kaposok, 13 kg. 700 gr. főkötő és gyapjufonal varrva, 146 kg. 500 gr. varrott főkötő és flanel gyapjúból, három kg. 700 gr. gyapju-keztű, két kg. 300 gr. pamut-keztű, öt kg. 200 gr. kámpabél, három kg. gyapju-harisnya, 31 kg. pamut-harisnya, hét kg. 200 gr. kaucsukkal impregnált szövet, egy kg. háromszázu gyapju szines fonál, nyolc kg. kész pamutfüggöny keretben, egy kg. 300 gr. gyári pamut-csipke, 16 kg. 500 gr. gépimzés pamutból, 33 kg. fehér varrocérna, 39 kg. szines varrocérna, három kg. selyem-csipke, 56 kg. 855 gr. selyem-szallag, 10 kg. 900 gr. selyem-fonal, három kg. 330 gr. kötött selyem nyakkendő, három kg. 350 gr. 30 százaléknál aluli kevesebb selymet tartalmazó kendő, 10 kg. 10 gr. gyapot-paszománt, egy kg. 600 gr. finom borszallag, egy kg. 900 gr. fagyöngy szallag, 450 gr. pamut főkötő, 30 kg. 200 gr. pamut-szallag, látható részén selyemmel, 29 kg. szines gyapot-szallag, hat kg. 100 gram gyapju-szallag, három kg. 200 gr. gummi-szallag, hat kg. 300 gr. gyapot harisnyatartó és nadrágtartó, öt kg. 900 gr. gyapot kendő, nyolc kg. 500 gr. egyszerű gyapot konfekció, három kg. 600 gr. övek fagyöngyből, 20 kg. 600 gr. fein fonalból való paszomány, két kg. 500 gr. tiszta selyem paszomány, 11 kg. 600 gr. vaseszterga pad.

Kandia legfinomabb csokoládédesszertjei:

„Yvonne“ most kerültek forgalomba.
 „Osmana“ Darabonként is kaphatók.
 „Arangdollár“ Mindenütt csakis ezeket kérje. 1556

Sósav
 Ecetsav
 Kénsav

börgyártáshoz szükséges vegytermékek. Meister Lucius és Badische anilinek nagy tételben érkeztek

Kalmár Áruforgalmi R.-T.
 rüszter-, festék- és gyarmatarukereskedés engros és detailosztályába Cluj, Str. R. Maria (Deák F.-u.) 42

Zsidó iskolák figyelmébe

- Olcso és igen hasznos vizsgai ajándékkönyvek!
- Sichon (שִׁיחון) héber társalgási könyv magyar vagy német fordítással..... Lei 40.-
 - Szath Amenn: Ráth, héber nyelvtan magyar vagy német fordítással..... Lei 45.-
 - „Menorah“ héber-német-héber szótár díszes vászonkötésben..... Lei 120.-
 - „Menorah“ füzetek a héber nyelv elsajátítására tanító nélkül (18 füzet komplett)... 80.-
 - Sirim (שִׁירִים): Bialik..... 50.-
 - Sirim (שִׁירִים): Csernochowszki..... 60.-
 - Héber lottójéték (meltságos és tanulságos)..... 30.-
 - Héber képeskönyvek, művészeti kiállítás a Palesztinai képek, felvételek az ottani zsidó életéről 20/17 cm á..... 70.-

500 lejen feletti rendelésnél 10 százalék, 1000 lejen feletti rendelésnél 15 százalék árengedményt adunk

S A F R U T H
Zsidó könyv- és papírk., Cluj, Str. O. Iosif (Szép-u.) 1.

Zahl: 118-928

Concurs

Die hiesige aut. orth. isr. Cultusgemeinde sucht für sofort einen **שׂוֹרֵב מוֹמחה** der zugleich **בועל תמיד** **בועל קנרא** und **בועל תמיד** sein muss.

Monatsgehalt als **שׂוֹרֵב** 1500.— lei fürs Vorbeten weitere 1500.— lei, Schechita-Erträgniss im Bar monatlich minimum 2000.— lei, freie Wohnung, und sonstige übliche Nebenemehemente.

Bemerber haben ihre Offerte nebst Copien ihrer Zeugnisse ehestens an die Cultusgemeinde einzuschicken.

Bistrita (Bistritz), den 8. Juni 1923.
Klein David Notar Rachmuth Israel, Präse.

Budapest Berlin

GYERMEK ÉS SPORT-KOCSIJAI NAGY KÉSZLET MIATT MÉLYEN LESZÁLLITOTT ÁRBAN

FISCHER ALBERT ÉS TÁRSA

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 61

Berlin Budapest

Hamar! Lábbelít babylononként Minden cipész tudja!

Sport kötött-szövött **Áruház**

szedi kötő és kötött-szövőgyár lerakata

Kötött kabátok, svettek, kötött ruhák, harisnya és keztyű eredeti gyári árban o o o kapható o o o

1394

CLUJ, Wesselényi-utca 16. sz.

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükroket és butor-üvegeket minden méretben és mennyiségben! Kérjen árajánlatot

1313

SPORT

Victoria—KKASE. Ma délután hat órakor kerül előtérre az intézőbizottság ismeretes határozata értelmében megemmisített KKASE—Victoria mérkőzés, mely tudvalevőleg a KKASE 1:0 arányu győzelmével végződött. A mai mérkőzésen elkeseredett, erős küzdelem várható, mely minimális gólaránnyal egyik vagy másik javára végződhet.

A Haggibbor és Törekvés csapatai, melyek vasárnap az Universitatea országos atlétikai versenye után mérköznek, eddig két ízben találkoztak. Az első találkozás a Törekvés, a második a Haggibbor győzelmét eredményezte. Vasárnapi találkozásuk kimenetele teljesen nyit.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Csütörtök: Tosca. (Aca de Barbu és Jean Athanasu együttes vendégjátékával. Felemelt helyárrakkal. Bérletszűnetben. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Sorozatszám 436.)

Péntek: F. Nirschy Emilia, az európai hírá primaballerina fellépése. Előtte: Kis grizett. (Operettjudozság 13-odszor. Mérsékelt fel emelt helyárrakkal. Premierbérletben 59. Sorozatszám 437.)

A színházi iroda hírei

Ma este Puccini Toscáját adják a Magyar Színházban kettős vendégszereléssel. A címszerepet Aca de Barbu, Scarpíát pedig Athanasia fogja énekelni. Pénteken és szombaton két szenzációs estéje lesz a Magyar Színháznak. A világ legünnepeltebb táncművésznője, Fourgeotné Nirschy Emilia fogja produkciót bemutatni. Nirschy Emilának más lesz a műsora pénteken és más szombaton. Dario Nicodemi Tökmag c. darabjára készül most a színház drámai személyzete. A Tökmag bemutató előadása a jövő héten lesz. Vasárnap este 27-ik előadása lesz a Bajadérnak, a címszerepet ezúttal Kolbay Ildikó fogja játszani. Ugyancsak Kolbayval a főszerepben kerül színpadra Szabados Győző operettje, a Bolond. Szombaton este Verdi Álarcosbálját adják Lévy Ilonával, Ruvinskyval, Virággal, Réthelyvel. Athanasiu egyik legfényesebb szerepét fogja benne énekelni, A jósót is vendég, Tóth Mária énekl. Előadás után Nirschy Emilia táncművésznő lép fel.

RÓTH cipész

CLUJ, Str. St. O. Iosif

volt Szép-utca



Jégszekrények

kaphatók készen raktáron. Saját készítményem.

1296

Grünwald Jakab Cluj, Széchenyi-tér 13. sz.

A mai valutapiac

Zuhan a magyar korona és a német márka. Gyengül a lej Párisban. Emelkednek a nyugati devizák

(Kolozsvár, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától). A magyar korona a mai zürichi zárlatnál tovább esett. A nyitáskor 850 volt, a zárlatnál 775. A korona újabb esése óriási kínálatot eredményezett. Kereslet azonban a minimálisra csökkent.

A német márka esése katasztrófális méreteket kezd ölteni. A tegnapi zárlatnál 67-50-el jegyeztek Zürichben, amál zárlatnál 58-ra zuhant. Belföldön soha nem észlelt kínálat mutatkozott. Kereslet azonban nem volt. Berlinben óráról-órára emelkednek a külföldi értékek. A nyitáskor a dollár 95.250 márka, a font sterling 440.000 márka. A lej Párisban az előtőzsdén 787-re esett, ezt az árfolyamát a nyitáskor is megtartotta. A külföldi értékek a lej romlása következtében megszilárdultak. Különösen svájci frankot és dollárt kerestek.

Irányzat: Lejben ingadozás, márkában, magyar koronában zuhanás.

Június 13-án 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

- 3600—3780 magyar koronát,
- 35600—36000 osztrák koronát,
- 7-84—7-85 francia frankot,
- 2-73—2-74 svájci frankot,
- 0-50—0-50 1/2 dollárt,
- 10-80—10-81 olasz lírát,
- 47400—47600 német márkát.

Valutapiac június 13-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1275, London 915, Newyork 198, Róma 910, Zürich 3590, Prága 625, Bécs 29-00, Budapest 4-20, Berlin 26.

Bukarest. Valuták: Márka 38—40, léva 150—170, török lira 110—120, font sterling 895—900, francia frank 1310—1325, svájci frank 35—36, lira 890—905, drachma 375—425, dinár 200—210, dollár 199—200, Napoleon 700—710, oszt. kor. 28 1/2—29 1/2, magyar korona 350—370, cseh korona 585—600, lengyel márka 38—40.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 62 1/2—58, Newyork 556 1/4—556 3/4, London 2568—2569, Páris 3565—3579, Milano 2882—2585, Prága 1661—1660, Budapest 8-50—7-75, Belgrád 620—620, Bukarest —, Varsó 75—80, Bécs 78—78 1/4, Bécs lebélyezett 78.

Berlin. Nyitás: Róma 4428, London 440000, Newyork 95250, Páris 6100, Zürich 14190, Prága 2843, Bécs —, Budapest —.

Páris. Nyitás: London 7202, Newyork 1567, Berlin 16, Róma 7250, Prága 4650, Bukarest 787, Zürich 280 1/2.

Páris. Előtőzsdé: London 71-85, Newyork 1557, Brüsszel 861, Bukarest 787, Milano 7240, Zürich 279 1/2, Prága 4630, Berlin 16. Bécs 20, Varsó 22.

Párisi zárlat: Lei 8.
A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Napoleon 21700, lej 31—33 1/2, font sterling 28250—29250, márka 650—685, olasz lira 284—296, francia frank 392—404, szokol 182 1/2—189 1/2, svájci frank 1100—1135, osztrák korona 860—890, dinár 6600—6850, dollár 6120—6295, lengyel márka 880—960.

1888

Üzlet-áthelyezés! 5717

Rosenfeld J. Tg.-Mureş (M.-Vásárhely) kézműáru- és szövéfonal nagykereskedő üzletét áthelyezte a Főtér 20. sz. alá (volt Szilágyi Lajos féle üzlet)

BERSON

GUMMI SAROK ÉS GUMMITALP a legjobb anyagból MINOSEGI MARKA

Csütörtök, 1923



BUTORÜVEG
Lloyd 1479

HUNWALD, úr
CLUJ—KOLOZSVÁR, Str. H.

Legelőshobban fest, tisztít az

Ujgó Cluj

1888

Aggyag és Veg
Gyárt: bőrenyves mütárgyát, szappant, téglat stb. és vizes hús

M E G N Y I L T Dr. Blumenfeld

női- és sz

Strada R. Deák F.

Kész modellek delések jutnak

Leszál

H Weisz
diva
Cluj, Cal. Reg.

Cosmanosi n. gyönyörű Mintás batis. Divatmintás Duplaszéles nok mind. la. Kelengye

Epongeok, szes nyári nagy

tapiac

német márka. Gyen-
ek a nyugati devizák
Az Uj Kelet tudó-
mai zürichi zárlat-
850 volt, a zárlat-
esse óriási kínálatot
ban a minimálisra

katasztrófális mére-
zárlatnál 67-50-el je-
nál 58-ra zuhan.
kínálat mutatkozott.
berlinben óráról-óra
k. A nyitáskor a dol-
ling 440.000 márka.
787-re esett, ezt az
tartotta. A külföldi
ztében megszilárdul-
és dollárt kerestek.
ozás, márkában, ma-

ettek Kolozsvárt:

r koronát,
rák koronát,
frankot,
frankot,
rt,
lírát,
et márkát.

s 13-án:
is 1275, London 915,
Zürich 3590, Prága
20, Berlin 26.

árka 38-40, léva
-120, font sterling
-1325, svájci frank
drachma 375-425,
99-200, Napoleon
29 1/2, magyar korona
585-600, lengyel

t: Berlin 62 1/2-58,
London 2568-2569,
2882-2585, Prága
-775, Belgrád 620
Varsó 75-80, Bécs
78.

28, London 440000,
00, Zürich 14190,
est ---.

7202, Newyork 1567,
ága 4650, Bukarest

on 71-85, Newyork
t 787, Milano 7240,
Berlin 16. Bécs 20,

pont hivatalos árfo-
lej 31-33 1/2, font
ka 650-685, olasz
k 392-404, szokol
1100-1135, osztrák
600-6850, dollár
880-960.



BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET

Barok, csillag és virágcsizolással
valamint adott rajzok után
művészi kivitelben készít
HUNWALD, üvegcsiszolda és tükörgyára
CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Vlahuia (v. Bolyai-utca) No. 3.
Hibás tükröket újra fonszoroz o o o

Legolcsóbban
fest, tisztít az

UNIO

gőzmosógyár
Cluj, G. Reg. Ferd. 133

1888

Aggag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsirt,
mütrágyát, szappant, kocsikenőcsöt, gép-
zsirt, téglát stb. Vesz: csontot, száraz
és vizes húsleves, nyers és olvasztott
faggyut

Dr. Blumenfeldné és Deesy Gizella

**női- és gyermek-
szalonja**

Strada Regina Maria (v.
Deák F.-u.) 42. sz. alatt

Kész modellek és mérték utáni ren-
delések jutányos áron. 5522

Leszállított árak!

**Heller,
Weisz & Molnár**

divatruházában
Cluj, Cal. Reg. Ferd. (Wesselényi-u.) 6

- Cosmanosi mosó voalok
- gyönyörű mintákban . 53.—
- Mintás batisztkok . . . 45.—
- Divatmintás grenadinok . 98.—
- Duplaszéles sima grenadi-
nok minden színben . 61.—
- la. Kelengyevászon . . 38.—

Epongeok, etaminok és az ösz-
szes nyári divatujdonságok
nagy választékban.

**Pénzének
ellensége**

az, aki nem győződik meg, hogy

1. Rövid-kötött árak a
„PARISIEN”
áruházban

2. Férfidivatkülönlegességek a
„PARISIEN”
áruházban

3. Üveg, porcellán és díszműárak a
„PARISIEN”
áruházban

4. Gyermekkoszt, gyermekjátékok a
„PARISIEN”
áruházban

legolcsóbban
lehet beszerezni!
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 12.
5-92 Telefon 5-92

Engros

Karlsbadi
porcellán
edények,
tábla-üveg.



Endetail

Mindenféle
porharak,
demyonok,
palackok,

Lámpaárak bármily mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

CLUJ,
Piata M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.



**Épületüvegezés,
Épkeretezés,**

kávéházi, vendéglői, háztartási
cikkek, demionok, táblaüveg,
lámpaárak és porcellánedények-
ből legolcsóbb beszerzési forrás

**Ausländer
Rudolfnál**

Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdi-
nand (v. Ferenc J.-ut) 37. sz.
alatt, az Uránia palota mellett.

Engros! Endetail!

N. é. helyközönség figyelmébe ajánlom ujon-
nan fényesen átalakított női

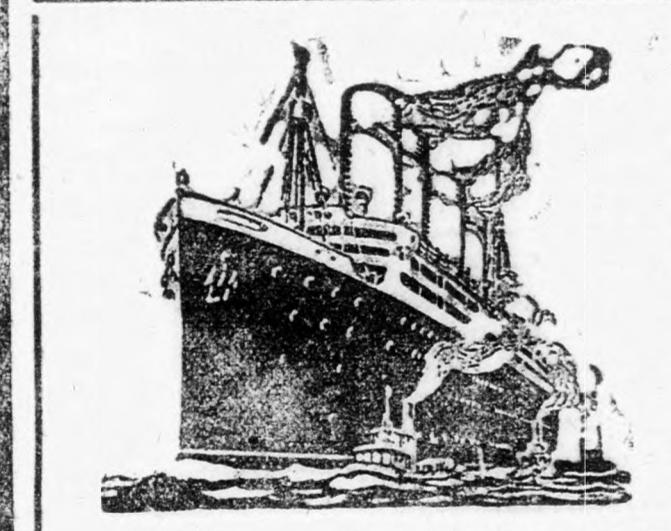
Kalapszalómat

Párisi modellek megérkeztek. Átalakításokat ho-
zó-keleméből is jutányosan vállalunk. Gyász-
kalapok 3 óra alatt készülnék.

Moskovits Rózsika

(Aubon Marche)
Cluj, Str. Memorandului
(v. Unió-utca) 9. 1427
Masamod cikkek gyári
árban

**Norddeutscher Lloyd
Brema**



F. Missler

Bréma - Amerika

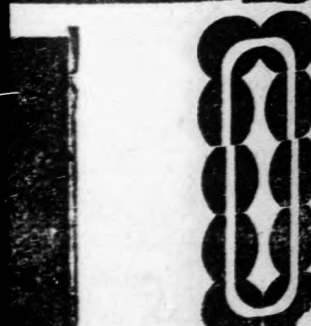
Amerikába való kényelmes utazás csak a
Norddeutscher Lloyd, F. Missler
világhírű gőzhajóin tehető meg

Ezeken a hajókon még a III. osztály is kényel-
mes fülkékkel van berendezve. Az élelmezés pe-
dig elsőrangú. — Érdeklődőknek szívesen stól-
gál ingyenes felvilágosításokkal a

**Romániai vezérképviselőt Bukarest,
Calea Griviței 130**

(Bejárat a Strada Polizuról) valamint a temes-
vári fiók: Temesvár, Korona-szálloda, 24. szoba
(a pályaudvarral szemben), ahol az irodánk ideig-
lenesen lett elhelyezve. További fiókok az or-
szág minden nagyobb városában.

5717
és!
Rosen-
feld J. Tg-
ures (M.-Vásár-
kézműáru- és
nagykereskedő
a Főtér 20.
Lajos féle üzlet)



Cseosemők, kisgyermek-keideális ápolószere a Höfer-féle gyermek hintőpor és Höfer-félegyermek-crém!

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja - 10 szóig - 20 lei. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Gyógy-növényeket

körisbogarat és anyarozsot vásárol a „HERBA” vállalat, Cluj, Strada N. Iorga 2.

Kerekek belvárosban 2 szoba, konyhás lakást. Lehet egy nagy szoba és konyha is. Magas bért fizetnek. Közvetítőt díjazok. Cím a kiadóhivatalban. 5709

Neues
אמריקאנישע פאבריק
in Buziás erőfínt
צבי דוב גרינבערגער
Grünberger, Gastwirth in Temesvár Fabrikstadt.

Tavaly érettegizett, románul beszélni és írni tudó, szépírásu, irodai alkalmazásban levő fiatalember állást változtatna. Cím a kiadóban. 5730

FruchterBenedek
máramaroszigeti cégnél kapható

oseh oukor
vagontételekben ab hátár oseh koronáért. Kisebb tételekben raktárból. Mindenkor

napi árban.
Vevőim kényelmükre megfelelő előleggel és hátralékos összeg vinculatióra bank utján szállítok. - Telefon Interurban 168. 5706

Singer varrógép eladó, vevőt géphimzésre bízatalanul kitanítom. Birtóné Bocskai-u. 3. sz.

Nyolchónapos farkasutya eladó. Pata-u. 34.

Név-jegyeket,

születési, eljegyzési, esküvői és mindenféle mulatsági meghívókat legszebb kivitelben készít a

Kadima-nyomda Cluj

Amerikába utazom, megbízásokat elfogadok és pontosan elintézek. Díjazás utólagosan. Levelek „K. J.” címre a kiadóhivatalba címzendők.

Ólomhamu körülbelül 150-200 kg jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Kenyérhaját keresek megvételre, nagyobb mennyiségben is. Pata-utca 34.

Modern keményfa háló és teljesen új konyhaberendezés elköltözés miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban

Elcserélném belvárosban levő irodának rendkívül alkalmas egymásba nyíló két földszintes utcai szobámat konyhás lakással. Leveleket „Irodát lakásért” jellegre a kiadóba kérek.

Hámozott narancs

darabja 2 lejért kapható
LÉB FIVÉREKNÉL
Plața Mihai Viteazul (Széchenyi-tér) 8.

Kabát és kosztüm

legújabb divat szerinti készítését jutányosan vállalom a Kinizsi-utca 2 sz. alá áthelyeztet női divatszalonomban. A n. é. közönség további szíves pártfogását kérem. 1418

Dávidovics Mór

Uj rövidaru üzlet!



Husz év óta fennálló miderkészítő üzletet rövid- és divataruval kibővíttem

Rosenzweig E. párisi mellűző müterme Cluj, str. Reg. Maria 6

A kolozsvári CZELL-Sörgyár

gyártmányai

Hercules duplamaláta tápsör különlegesség és a világos



Monostor sör



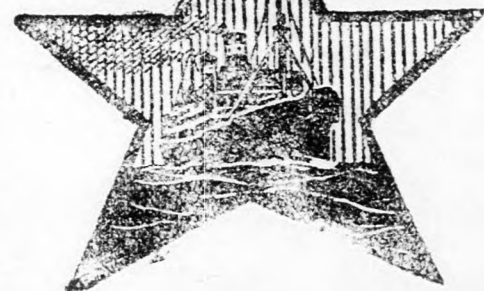
utólérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak

Mindenütt kaphatók!

Mindenütt kaphatók!

CHARGEURS REUNIS

ARGENTINIA BRAZILIA



Délamerikai vonal

Vezérképviselőt Nagyrománia részére **ADOLF SALOMON FIA**

Bucuresti, Str. Paris 14

Hajóra szállás:

Hamburg, Havre és Bordeaux-ban

Kitünő kiszolgálás, nagy kényelem, elsőrangú ellátás, gyors utazás, külön kajutok. 1542

Izrael Dezső szücsmester

Megérkeztek a legutolsó divatu szőrmeárúk. Szőrme és molykár elleni védőintézet. Javítások és átalakítások a legjutányosabb árban pontosan készülnek

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35

MALOM-GEPEK

és malmászati cikkek:

Gépszifák, olajok, tovitte, tömítő anyagok, hevederek, serlegek, svájci selyemszítaszövetek, Minimax-készülékek, minden néven nevezendő műszaki és elektrotechnikai cikkek - szállít azonnal kiváló minőségben -

Technica R.-T. Tg.-Mures
Sörgönyeim: Technica Telefon 3-36

SZERKESZTŐSÉGI HIVATAL ÉS... Cluj, Kolozsvár, L. Pop (Brassay... Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal... Zs. N. Sz. A kéziratok kézbesítését a szerkesztőségnek kell küldeni. Kéziratok adunk vissza...

Cluj-Kolozsvár

A vis

Ó boldog litika legfőbb amelyetől az ab megfosztotta a Európában a kényszere hájt megmaradás n sullyal népek esen más go vagy ne legyen a lakosság nag zetbeli külön tus van keletk rint, amint az alkoholélvezők lentét rendkiv indítottak az u len, amely a mindennemű a gyasztását meg gondot okoz az elannyira, hogy szül a parliame lalmi törvény is lényeges eny tartása esetén tartani. A moralis adás a nekibu fölött való k ahol már siker legnagobb elle goru törvények polgárokat az és most a józan ismerés és a k kénytelen meg inferioritása e lebilincselte furi tervszerű nevel alkoholizmus a séget a „száraz valónak bizony folyóirat, köny meg az alkohol Minden eszközt ságot visszatart egész serege f adatokkal bebiz a részegesség g erre Amerikába nem fogyasztot pen ott. Egy l rint az Egyes tendő alatt h holtartalmu ita statisztika muta elméjü gyerek szülőktől szárm hogy a kocsmák sörgyári alkalm iparban elfogl százalékkal mul arányszámot. E birták rá az Eg a világháboruba az alkoholfogy területén. A háboru vélemény érde harctéri esemén tett vinni vala bár itt-ott vére idézője. A bé